

„Az irodalom azért fontos, mert megtanít bennünket másképpen látni. A vers például az a rövid műfaj, ami ugyanazt a valóságot, amit ismerünk, amivel nap mint nap találkozunk, máshonnan közelíti meg. Olyan, mint amikor egy házba, épületbe, kertbe az ember máshonnan lép be, nem a megszokott bejáraton. A vers letisztítja, újjáteszi a nyelvet és a szavakat, és ezáltal a világot is.”

TARTALOM

6. tanterem

Márton Áron püspök életrajzával kapcsolatos rejtvényeket is meg kell oldaniuk a diákoknak

10. láthatár

Diákok a virtuális barátságról – Kiss Judit írása

11. láthatár

Másként olvasás: e-könyv, e-kalauz, „e-olvasó” – Péter Mónika Mária írása

14. láthatár

Vírusragadók, vírusrettegők, mítoszok és hiányos tudás – Kiss Judit írása

18. tanterem

Élményalapú tanulást segítenek elő kolozsvári diákok – Bede Laura írása

19. tanterem

Kányádi-émlékházat terveznek Nagyalambfalván

21. évforduló

Tamási, Pilinszky – Irodalmi évfordulók 2021-ben

23. hivatalos

1. tanterem

Egyévi „vakáció” a magány szigetén – Kerekes Edit írása

12. óvoda

Online tér: a gyerekek veszítenek a legtöbbet – Jakab Mónika beszélgetése Farkas Orsolya Júliával

20. láthatár

Megmozgatná a diákságot Novák Károly Eduárd miniszter

8. portré

Hangszerre tenni a gyerek kezét online nem lehet – Szatmári Bence beszélgetése Csengeri Kostyák Zsuzsával

16. lélekjelenlét

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel szembeni érzékenyítés – Antal Erika írása

22. magánterület

Jelmezes mese – László Noémi írása

4.

Megtanít másképp látni az irodalom

FOTÓ • JAKAB MÓNICA

mk

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
**a Magyar Közoktatást
a 2021-es évre!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2019–2020-as tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

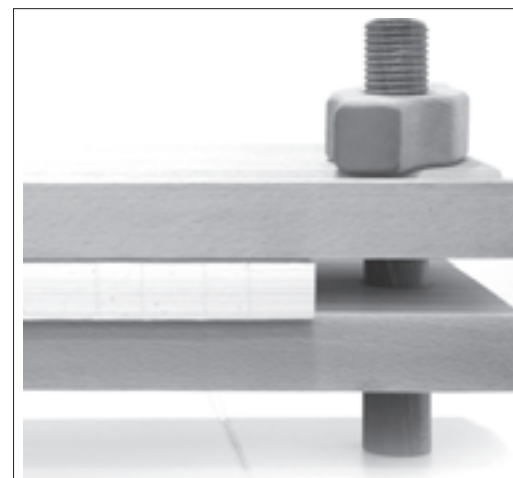
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatasi](https://facebook.com/magyarkozoktatasi)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

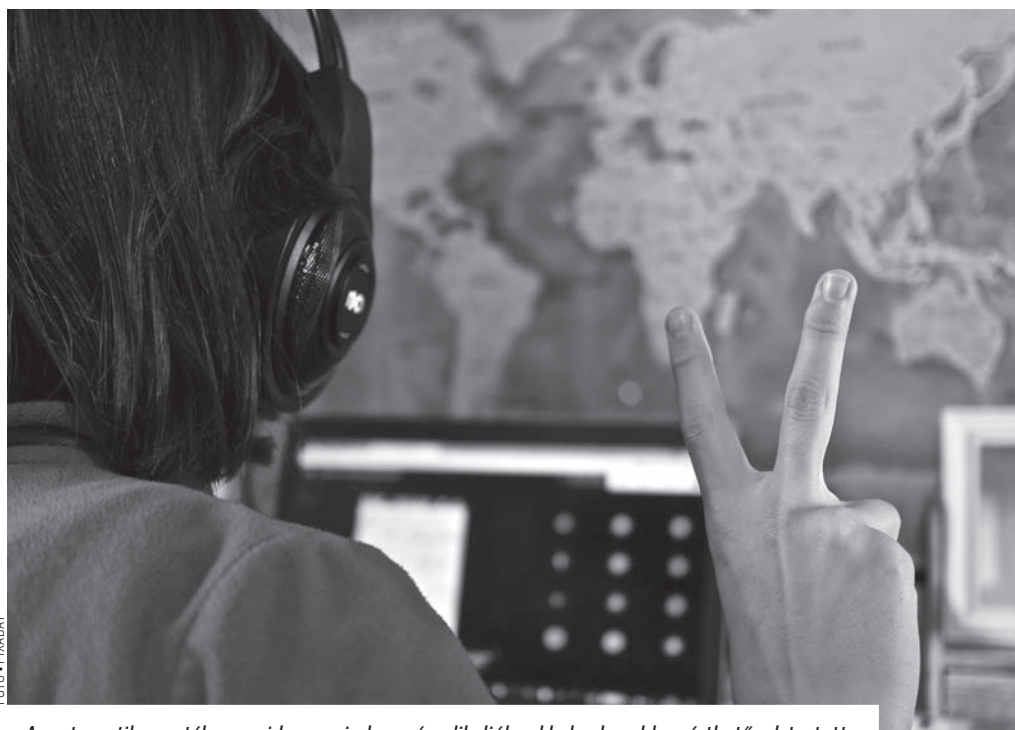
Egyévi „vakáció” a magány szigetén

Eleinte olyan volt, mint egy vakáció. Váratlan kéthetes szünet március közepén. Mára inkább rém-álom. A tanárok – már aki egyáltalán órát tart – elfáradtak, a gyerekeknek elégük van a virtuális életből, amelytől az elszigeteltség enyhítését remélve elszakadni sem képesek. Minden második diák visszatérne az iskolába, mert nagyon sokan magányosak, kedvetlenek, és egyre többen kísérelnek meg öngyilkosságot.

Vissza az iskolába!

Januárban az is kiderült, hogy 237 ezer diák nem rendelkezik internetkapcsolattal, 287 ezer pedig felszereléssel (táblagép, laptop), azaz több diák nem tud virtuális iskolába járni, mint a(z) ezek szerint erősen hiányos) tavaszi hivatalos statisztika szerint, bár azóta a kormány mintegy negyedmillió, a helyi önkormányzatok több mint százezer táblagépet osztottak szét. A tanítás csökkentett hatékonyságán túl az odafigyelő tanárok és szülők jól érzékelik a lassan egy éve tartó járvánnyal együtt járó iskolabezárások és tilalmak gyerekekre gyakorolt súlyos érzelmi-szociális hatásait, amelyeket ma még inkább csak sejtünk, de minden bizonnyal rövidesen a nyakunkba zúdulnak, kezelésre, megoldásra várva. Talán ezért is gondolja a felnőttek háromnegyede, hogy mielőbb szükséges újraindítani az iskolákat. Még ennél is többen (80,9%) vannak azok, akik szerint a járvány után újra kell gondolni a tanrendet, tantervet. Akármilyen jó módának is tűnt tavaly márciusban, mára már minden második diák (56,8%) minél hamarabb visszatérne az iskolába, és csak kevesebb mint negyedük maradna inkább online oktatásban (csak minden ötödik határozatlan, a tanárok közül csak mintegy 13%, a szülők közül 12% határozatlan az iskolanyitást illetően). Olaszországban egyébként január második hétfőjén tüntettek a tanulók, mert többhetes (!) zárva tartás után akkor sem nyitottak az iskolák.

A fenti felmérés eredményeit megerősítik a World Vision december–januári adatai, miszerint a gyerekeknek egyenesen a 70%-a térne vissza az iskolákba, amelyeket csak ott kellene szerintük bezárni,

FOTÓ • PIXABAY

A matematika esetében majdnem minden második diák sokkal nehezebben érthetőnek tartotta az online órákon elhangzott magyarázatokat

ahol fokozott a fertőzésveszély. A gyerekek 88%-a (a tanárok 84%-a) szerint minden szükséges feltétel adott az iskolák megnyitásához (tantermek fertőtlenítése, fertőtlenítőszer a folyosókon, mosdókban és bejáratoknál, távolságtartás az osztályokban és szájmaszk minden diáknak, tanárnak, kiegészítő személyzetnek), sőt már annyira rosszul érinti őket a jelenlegi helyzet, hogy minden harmadik diák akkor is nyitva tartaná az iskolákat, ha az esetszámok növekednének. Ezen eredményekre is hivatkozik az alapítvány, amikor kéri a hatóságoktól annak a szeptemberi

szabálynak az alkalmazását, amely helyi hatáskörbe utalta az oktatással kapcsolatos döntéseket a kistérségben érvényes adott járványhelyzet függvényében. Erre hivatkozott január közepén a Hargita Megyei Tanács a megye legtöbb iskolájának megnyitását szorgalmazva, a megyében ugyanis jelentősen csökkent a fertőzöttségi arány. A World Vision kéri ugyanakkor a szemtől szemben zajló tanítás újakezdését azon diákok számára, akik nem vehettek részt a virtuális oktatásban, ellenkező esetben az iskolaelhagyás fokozódására lehet számítani, és teljes

generációk körében jelentős tudásbeli hiányosságok kialakulására. Az alapítvány már több mint ötezer gyermekkel dolgozik az „elvesztett” tanítás pótlásán.

A mateknél csak az online matek nehezebb

A kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum őszi felmérést végzett diákjai körében az online tanításról, ebben a tanulók több mint fele részt vett. Ebből kiderült, hogy a diákok zöme a magyarázat érthetőségét minden tantárgy esetében a rendes tanórakéchoz hasonlatosnak jelölte meg, kivételt képez a matematika, ahol majdnem minden második diák kevésbé vagy sokkal nehezebben érthetőnek

A tanítás csökkentett hatékonyságán túl az odafigyelő tanárok és szülők jól érzékelik a lassan egy éve tartó járvánnyal együtt járó iskolabezárások és tilalmak gyerekekre gyakorolt súlyos érzelmi-szociális hatásait, amelyeket ma még inkább csak sejtünk, de minden bizonnyal rövidesen a nyakunkba zúdulnak, kezelésre, megoldásra várva.

tartotta az online órákon elhangzott magyarázatokat. Az is kiderül a kérdőívek-ből, hogy a házi feladatok közül leginkább a projekt készítése, kreatív szövegírás és online tesztelés tetszett a diákoknak, az egyes tanárok online értékelését pedig nagy többségük reálisnak érezte. Az online tanítás pozitívumaiként legtöbbször azt jelölték meg, hogy nem kellett korán kelni, és saját szobájukból hallgathatták az órát, sokszor használtak online applikációkat, negatívumaiként pedig azt, hogy nem találkozhattak osztálytársaikkal, rövidebbek voltak a szünetek, és unalmasabbak az órák, ők maguk pedig sokat voltak egyedül.

A Mentsétek meg a Gyerekeket szervezet többhetes decemberi közvéleménykutatása (melyben közel 6 ezer diákot,

több mint 1700 szülőt és 648 tanárt kérdeztek meg) arra is kiterjedt, milyen feltételeket kellene teljesítsenek az iskolák ahhoz, hogy ismét megnyithassanak. A válaszolók több mint 83%-a szerint ehhez a megfelelő egészségügyi és higiéniai feltételek teljesítésére van szükség, közel 70% szerint minden iskolában orvosi ellátásra, közel 60% szerint a túlsúlyfolságot megelőző intézkedések szükségesek az iskolák környékén, továbbá a megkérdezettek mintegy fele szerint csökkenteni kell az osztályokban a diáklétszámot és biztonságos szállítást biztosítani az iskolába és haza. Ugyanakkor ötből négyen úgy gondolják, felül kell vizsgálni a tantervet, a lényeges tananyagra fektetve a hangsúlyt, több mint 40% szerint támogatni kell azokat, akik nem vehettek részt az online oktatásban. Csak minden tizedik megkérdezett tartja jó ötletnek az aktuális tanév meghosszabbítását, amiről éppen diskurzus folyik minisztériumi szinten és a nyilvános térben.

Szinte minden diák fél a pótláshajszától, mégis visszavágyanak

Az adatok szerint a diákok több mint felének arra van szüksége, hogy pluszterhelés nélkül történjen a tananyag pótlása, egyharmaduk szerint a tanárok támogatására van szükségük az online tanítás alatt keletkezett hiányosságaik pótlására és arra is, hogy a tananyagot a nyitás után a tanév végéig rendelkezésre álló időhöz igazítsák. Nem túl gyakori, hogy tanárok és diákok egyetértsenek, de ezúttal eléggé egybecsengnek a fenti szükségletek azokkal, amelyeket a tanárok is megjelöltek: 62%-uk igényli a tanügyminisztériumtól a tananyag tartalmának a fennmaradó időszakhoz való igazítását. A szülők támogatására is számítanak a gyerekek hiányosságainak pótlásában: értessék meg a gyerekekkel az oktatási folyamat folytatásának fontosságát a minisztérium által meghatározott formában, küldjék gyermekeiket iskolába, és otthon biztosítsák a tanulás feltételeit. A diákok több mint 40%-a attól tart, hogy az iskolába való visszatérés gyors ütemű leadást-tanulást-felértelést jelent majd, egyharmada azért aggódik, hogy sok lesz a pótolnivaló, egynegyede pedig azért, hogy nem bírja majd a stresszt. Gyakorlatilag tehát száz diákból csak kettő nem fél az iskolák új-ranyitásától, mégis sokan várják. Hasonló

félelmek aggasztják a tanárokat is: a diákok jelentős hiányosságai (61%), a szülői segítség elmaradása a pótlásban (49%), a pótlandó hatalmas tananyag (45%) és a diákok túlterhelése (43%). Ezen felül minden negyedik tanárt az iskola vezetősége és a tanfelügyelőségek részéről érkező irreális elvárások lehetősége is aggasztja.

Válság, magány, öngyilkossági kíséreltet

A virtuális iskola idején minden harmadik diák gyakran vagy szinte állandóan stresszes volt és unatkozott, minden ötödik zavart és szomorú volt, aggódott, minden negyedik pedig csak ritkán próbálta megoldani a felmerülő problémákat, vagy egyáltalán nem törekedett erre, ami szintén fásultságot, tehetetlenséget, „úgyis

Lehetetlen egyszerűen visszatérni a régi „normális” tanításhoz, amely már akkor is alulmaradt a diákok szükségleteivel szemben. Új tanítási módszerek kellene, amelyek bármilyen helyzetben gyorsan alkalmazkodnak minden diák tanulási igényeihez. Ehhez a tanárok rugalmasságára van szükség új készségek kialakítása és új ismeretek elsajátítása szintjén.

minden mindegy” hozzáállást, akár nihilizmust is jelez. A tanárok esetében valamivel kevesebben (minden ötödik) voltak stresszesek gyakran vagy állandóan, minden tizedik tapasztalt szomorúságot és félelmet. Minden hatodik tanár sosem volt elégedett, vagy csak nagyon ritkán volt elégedett azzal, ahogyan a digitális technológiát használta az online oktatásban, százból 12 tanárnak soha nem sikerült alkalmazkodnia a helyzethez, vagy csak nagyon ritkán.

A járvány és az iskolák bezárása a gyerekek jelentős elszigetelődését okozta,

sokan magányosak, unatkoznak, és a családjuk támogatását sem érzik. A World Vision felmérése szerint a gyerekeknek a felnőttek iránti bizalma tavaly aggasztó mértékben csökkent – a korábbi 93%-ról 79%-ra. A járvány miatt sok családban a felnőttek is súlyos problémákkal szembesültek (jövedelemkiesés, munkanélküliség, megélhetési gondok), így egyre kevésbé tudtak a gyerekekre odafigyelni, akik így még inkább az internethez és közösségi csoportokhoz fordultak dilemmáikkal, ahol a zaklatástól az álhírek át a kockázatos tartalmakig sokféle veszély leselkedik rájuk, amelyeket megfelelő tájékozottság híján nem tudnak elkerülni. Egy hazai gyermekorvos arról számolt be, hogy a sürgősségen, ahol dolgozik, megnőtt az öngyilkossági kísérlet miatt kezelt tizenévesek száma. Egy tavalyi amerikai felmérés is azt mutatja, hogy 2020 júniusában az idősebb korosztályoknál jóval nagyobb mértékben a 18–24 évesek egynegyedét foglalkoztatta az öngyilkosság gondolata a koronavírus-járvány kapcsán, a tanulmány a fiatalok esetében azonosította a legtöbb depressziós tünetet. Hasonló eredményre jutott egy francia felmérés, amely a szokásosnál nagyobb mértékű beteges szorongásról és depresszióról számolt be.

Pedig az iskolába való visszatérés optimista hozzáállással sem ígérkezik felhőtlennek, hiszen sok a megoldatlan probléma, és a minisztériumi nyilatkozatok sem sejtetnek sok jót, egyelőre mintha nem vennék tudomásul, hogy korántsem egyévnnyi szabadság után érkeznek vissza a tantermekbe kipihent tanárok és diákok, az eltelt egy évben sokan komoly – gazdasági, családi, lelki – válságokkal szembesültek. Mintegy 500 ezer gyermeket érintett közvetlenül az, hogy a szerényebb gazdasági körülmények közt élő családok 36%-ában alapvető élelmiszerekre, termékekre sem futotta, több mint egymillió tanuló csak mobiltelefonon tudott az online órákon részt venni, és tízből négy, vagyis kb. egymillió tanárnak gondjai adódtak az online tanítással az iskolai felszereltség hiánya, az internetkapcsolat rossz minősége miatt, vagy azért, mert nem rendelkeznek az online tanításnak megfelelő oktatóanyagokkal. Ugyanakkor elmaradtak azok a tevékenységek, amelyek feltöltenek energiával, jókedvvel, alaposan meg kellett dolgozni egy kis endorfinért a korábbi gyakorlattól eltérően:

nem lehetett lógni a haverokkal, elkövetni egy-egy iskolai csíny, elmaradtak sikerélmények, színház- és moziélmények, barátokkal közös kirándulások, vakációk, a járvány előtti iskolarendszer és általános életmód pedig egyáltalán nem volt olyan, amely fiatalok tömegeit képes lett volna úgy szocializálni, hogy valós örömet leljenek a járványos bezártság idején is elérhető sportban, egyéni mozgásban.

A fentiek dacára a minisztériumi rendelkezések szerint a diákoknak meg kell írniuk a félévi dolgozatokat, a múlt tanévvel ellentétben március–áprilisban megtartják a képességvizsga és érettségi szimulációt, nem maradnak el a vizsgák sem, elfogadhatatlannak

A virtuális iskola idején minden harmadik diák gyakran vagy szinte állandóan stresszes volt és unatkozott, minden ötödik zavart és szomorú volt, aggódott, minden negyedik pedig csak ritkán próbálta megoldani a felmerülő problémákat, vagy egyáltalán nem törekedett erre, ami szintén fásultságot, tehetetlenséget, „úgyis minden mindegy” hozzáállást, akár nihilizmust is jelez.

tartják ugyanis kiadni az érettségi bizonyítványokat a diákok átlagos iskolai teljesítménye alapján. A második félévre már előrevetítették a szombati tanítást, és nyári pótlásokról is hallani.

A szokványos teendőik mellett a tanároknak is extra feladatok várnak. Január végéig közvitára bocsátották a szeptembertől már fokozatosan bevezetendő líceumi és szakiskolai kerettanterveket, amelyekkel kapcsolatosan máris aggodalommal röppent fel például, hogy több vallásórát tartalmaznak, mint fizikaórát. Miután azokról sikerül megegyezni, hogy gyorsan el kellene készíteni a tankönyveket, hogy őszig megjelenhessenek. Sorin

Cîmpeanu tanügyminiszter a következő négy évre a tanügyi rendszer valódi reformját ígéri a tanítási módszereket, a tantervet és az órák szerkezetét illetően. Már ha nem mond le hivatalából január végén, ahogy kilátásba helyezte arra az esetre, ha a kormány nem növeli a tanügyi költségvetést „legalább egy kicsit” 2020-hoz képest.

Teljesen más oktatáshoz kellene visszatérni

Ami a diákokkal történik, az sokkal fontosabb, mint a táblagépek vagy a tantermek helyzete, a tanároknak új készségekkel és ismeretekkel felvértezve kell visszatérniük az iskolákba, a tanulási lemaradás és az egyes diákok között e téren elmélyült egyenlőtlenségek sürgős gondoskodást igényelnek a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) decemberi jelentése szerint. A szervezet úgy látja, lehetetlen egyszerűen visszatérni a régi „normális” tanításhoz, amely már akkor is alulmaradt a diákok szükségleteivel szemben. Új tanítási módszerek kelljenek, amelyek bármilyen helyzetben gyorsan alkalmazkodnak minden diák tanulási igényeihez. Ehhez a tanárok rugalmasságára van szükség új készségek kialakítása és új ismeretek elsajátítása szintjén, ezek biztosításában pedig nemcsak biztató vállveregetéseket, hanem konkrét támogató felelősséget kell vállalniuk a kormányoknak.

Bármilyen döntés születessen is a közelebbi vagy távolabbi jövőben (de csak legfeljebb február 8. után) újranyíló iskolákat, tananyagot, pótlásokat és elvárásokat illetően, a döntéshozóknak feltétlenül szem előtt kellene tartaniuk, hogy az olykor hihetőbbnek tűnő látszat ellenére az elmúlt egy év korántsem volt lazaságos-feltöltődős vakáció sem a diákoknak, sem a tanároknak, sem a szülőknek. A veszteségek sorában pedig talán eltörpülnek a diákok tudásának hiányosságai, amelyek pótlása bármilyen nehéz, mégis összehasonlíthatatlanul egyszerűbb és jelentéktlenebb az egyelőre beláthatatlan méreteket és formákat öltő negatív pszichikai hatások ellensúlyozásánál.

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

Izgalmas időutazás keretében közelítik meg a magyar irodalom különböző korszakait ismert költők, írók

Az irodalomból lehet sokszor megtanulni élni

Alter-tanterv címmel indult kéthetente jelentkező, diákoknak szóló kulturális sorozat, amely a Kolozsvári Állami Magyar Színház, az Erdélyi Magyar Írók Ligája és az Erdélyi Magyar Televízió együttműködésében jött létre. A műsor főtámogatója a Communitas Alapítvány.

Új kulturális sorozatot indított a Kolozsvári Állami Magyar Színház és az Erdélyi Magyar Írók Ligája az Erdélyi Magyar Televízióban. Az Alter-tanterv keretében ismert költők, írók, irodalomtörténészek, irodalomkritikusok izgalmas időutazás keretében közelítik meg a magyar irodalom különböző korszakait, elevenítik fel nagyjainak ismert vagy méltatlanul feledésbe merült remekműveit. A műsor, amint a címe is sugallja, teret biztosít a magyar irodalom középiskolai tantervének tágabb, új perspektívákból történő megközelítésére, célja kedvet teremteni az ifjabb és idősebb generációknak arra, hogy olvassanak verset, prózát, drámát, és így gazdagodjanak mindazzal, amit a magyar irodalom ajándékozott nekünk az évszázadok során. A műsor főtámogatója a Communitas Alapítvány.

A vers újjáteszi a világot

A 13 adásból álló, kéthetente jelentkező sorozat egyes részei összpontosíthatnak egyetlen íróra vagy alkotásra, de átfoghatnak egy nagyobb korszakot is. „Az irodalom a világ megismerésének sajátos eszköze, a környező valóság megismerésének egyedi formája. Színház és irodalom közös gyökerű, hiszen mindkettő énekből, táncból eredeztethető, a hajdani trubadúrok, a mai költők ősei zenés kísérettel adták elő műveiket. Reméljük, ezekkel a műsorokkal kedvet csinálunk, hogy a magukat a műveket ismerjék meg a fiatalok, de nem csak ők: olvassanak verset, prózát, drámát, gazdagodjanak mindazzal, amit a magyar irodalom ajándékozott nekünk az évszázadok során” – fogalmazott Tompa Gábor, a Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatója a műsor ajánlójában. A sorozat január 10-én indult, az első részben Tompa Gábor, valamint Markó Béla költő,

több magyar irodalomtankönyv szerzője beszélgetett a kolozsvári színházban. „Hogy miért fontos irodalmat olvasni, több ezer éves kérdés. Ha lecsupaszítjuk a kérdésről azt, hogy az irodalom sem nem történelem, sem nem propaganda, vagy szerelmes levél, akkor ki fog derülni, hogy nincs is irodalom. Az irodalomban minden benne van, de vajon mégis miben más a vers, regény, novella vagy dráma ahhoz képest, ahogyan a mindennapok-

látni. „A vers például az a rövid műfaj, ami ugyanazt a valóságot, amit ismerünk, amivel nap mint nap találkozunk, máshonnan közelíti meg. Olyan, mint amikor egy házba, épületbe, kertbe az ember máshonnan lép be, nem a megszokott bejáraton. A vers letisztítja, újjáteszi a nyelvet és a szavakat, és ezáltal a világot is” – fogalmazott Markó Béla. Kifejtette, a vers, regény és novella is életminta, az irodalomból lehet nagyon sokszor megtanulni élni.

Fontos a kronológiai megközelítés

Tompa Gábor feltette a kérdést, hogy az irodalom ismerete vajon hozzátartozik-e az általános műveltséghez, vagy pedig több annál: valamiféle luxus? Összefüggenek-e az irodalmi ismeretek a földrajzi, történelmi, fizikai ismeretekkel? Fontos-e az, hogy időrendben, a gyökerektől vizsgáljuk meg az irodalmat? „Továbbra is a kronologikus oktatás híve vagyok, indokolt a gyökerektől elindulni. Ez nem azt jelenti, hogy ez az egyedüli lehetséges módszer, és hogy ne tegyük egymás mellé különböző korok verseit. De az irodalomtörténeti megközelítés nagyon fontos, mert az egyik költő a másik költő vállán áll” – felelte Markó Béla. Példaként hozta fel, hogy József Attilától ismerjük azokat a sorokat, hogy „az éjjel hazafelé mentem, éreztem, bársony nesz inog, a szellőzködő lágy melegben tapsikoltak a jázminok”, és azt érzékeljük, az „inog-jázminok” rím mennyire eredeti, mennyire József Attilá-s. „De ha elolvassuk Kosztolányit, kiderül: nála ez a rímpár már megvan, sőt Adynál is megjelent a Vörös szekér a tengeren című versben. Egymástól tanulnak a költők, egymástól vesznek át módszereket, formákat” – mutatott rá Markó Béla.

„Hogy miért fontos irodalmat olvasni, több ezer éves kérdés. Ha lecsupaszítjuk a kérdésről azt, hogy az irodalom sem nem történelem, sem nem propaganda vagy szerelmes levél, akkor ki fog derülni, hogy nincs is irodalom. Az irodalomban minden benne van, de vajon mégis miben más a vers, regény, novella vagy dráma ahhoz képest, ahogyan a mindennapokban egymással kommunikálunk?”

ban egymással kommunikálunk?” – tette fel a kérdést Markó Béla. Mint mondta, az Olvassuk együtt című, húsz éve megjelent verselemzés-kötetében is ezt próbálta körüljárni: az irodalom azért fontos, mert megtanít bennünket másképpen

Tompa Gábor ugyanakkor azt a kérdést is felvetette, hogy vajon a költő formálja a nyelvet, vagy a nyelv formálja a költőt? „Mindkettő. Azt hiszem, hogy a történelem mélyén ugyanebben az időben sok ilyen vers lehetett – mint az Ómagyar Mária-siralom –, amelyeknek egyébként egyházi szerepük volt, tehát ez arra a kérdésre is válaszol, hogy mire való a vers. Sok mindenre, például akkor arra való is volt, hogy közelebb hozza a Biblia tartalmát, tehát a hitet a hívőkhöz” – fogalmazott Markó Béla. Hozzátette, szerinte a költő formálja a nyelvet, ezek a költők, akik még a Biblia lefordítása előtt nem hivatásszerű költők voltak, hanem egyházi emberek, papok, alakították a magyar nyelvet, mert akkor a magyar írásbeliség a kezdeteinél volt. És amit ők kialakítottak, beépült a nyelvünkbe, illetve nagyon izgalmas, hogy egy 1300 körüli szöveg milyen állapotban mutatja nekünk a magyar nyelvet – vélte az erdélyi költő.

a zsenialitása az, hogy egy szörnyű életet mutat be.

Markó ugyanakkor azt kérdezte Tompától, hogy ezek a strófák szinte filmjeleneteknek számítanak-e. Válaszként a

dús, gazdag a Kőműves Kelemenné balladának a környezete, azért nagyszerű ballada, mert valóban rendkívül tömör, drámai, kihagyásos, ugrásokkal él a népi szerző, és ugyanakkor szerinte tökéletes

FOTÓ • JAKAB MÓNKA

Balassi, balladák és Csokonai terítéken

A műsorban több mint 200 évet „ugorva” a reneszánsz korba érkeztek meg, ahol Balassi Bálint Egy katonaének című versét hallgathatták meg az érdeklődők. „Itt nem egy történelmi krónikáról van szó, inkább úgy tűnik, hogy egy ideális, már letűnt korról beszél Balassi a 16. században. Mintha reklámja is volna ennek a versnek, beszéljünk erről is, meg arról a teljesen szimmetrikus szerkezetről, tagolásról” – javasolta Tompa Gábor.

Markó szerint a versnek célja van, az Ómagyar Mária-siralomnál egyházi cél volt emlékeztetéssé tenni egy bibliai jelenetet, de ezen jóval túlmutatott maga az alkotás. Mint mondta, attól vált verssé tulajdonképpen, hogy formailag a költő hogyan tudta ezt megteremtteni. „Itt ugyanez a helyzet, ennek a versnek is alapvetően célja van, reklámvers, ez az első magyar marketing, amit ismerünk. Akkoriban valószínűleg romantikusnak számító jelképekkel, öltözetekkel próbálja megszerettetni a vitézi életet. Hogy Balassi mindezt megtehesse, nagyon szigorú és fegyelmezett formára volt szüksége” – részletezte a költő. Hozzátette, ez zseniális leleménye Balassi Bálintnak, a Balassi-strófa, ez a hat-hat-hetes lebozolás. Megjegyezte, ennek a versnek

rendező elmondta, filmjelenetek vágásokkal, ugyanakkor részletekkel. Mint kifejtette, sok mindenről lehetne itt beszélni, például, hogy mennyire fontos volt a hírnév, de van egy erkölcsi tartása is az egésznek. Megfigyelhető a természettel való együttélésnek a szépsége, az egész tájleírás, és az, ahogyan nem panaszosan mondja el a nehézségeit a katonaéletnek, hanem a kötelességet örömmel teljesítő emberének, itt szolgálatról is szó van.

Kőműves Kelemenné balladájához érve Tompa arra invitálta beszélgetőtársát, hogy értekezzenek a népballada drámaiságáról, itt az áldozat olyan motívum, amit elsősorban a görög drámákból ismerünk, és nagyon sok minden benne van, például ez a feltartóztathatatlan utazás a vég felé, az elkerülhetetlen tragikum felé. Honnan ez a tudása az úgynevezett kollektív alkotásnak? – kérdezte Tompa.

Markó szerint az áldozatmotívum a világirodalomnak és a kultúrának is az egyik legfontosabb ismétlődő motívuma. Itt egy építményért történik az áldozat, az alkotás az, ami fölemésztí az alkotót. Ugyanakkor ez egy megbocsájthatatlan bűn, ha ezért föláldozza a szerelmet. A ballada román változatában, a Manole mesterben érdekes módon jobban bejön a hír és dicsőségi motívuma. Rendkívül

hatást ér el. Rámutatott, a népköltészettel is az a helyzet, hogy benne van egy kultúrának a természete, a szemléletmódja, a mi népi kultúránkban és főleg a balladákban a drámaiság van állandóan.

A szerelmi líra is terítékre került Csokonai Vitéz Mihály A méz méze című költeményén keresztül. Tompa szerint Csokonainál meg kell említeni, hogy milyen fontos volt a forma mint a külvilág káosza elleni menedék, egyfajta biztonság. Ő igazából a tiszta költő volt, aki semmi máshoz nem értett, mint a költészethez. A szerelem édessége és keserűsége egyszerre van jelen ebben a versben – fogalmazott a színházigazgató. Markó ugyanakkor azt mondta, Csokonai azért fontos, mert benne van a hagyomány. Úgy vélte, Csokonai mindent tudott a költészetéről, amit akkor tudni lehetett.

A kolozsvári színház művészei közül Albert Csilla, Marosán Csaba, Laczó Júlia és Farkas Loránd szólaltatott meg költeményeket. A műsor kéthetente jelentkezik, a tévépremiert követően a műsor elérhető lesz az Erdélyi Tv YouTube-csatornáján, a kolozsvári színház Facebook-oldalán.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Márton Áron püspök életrajzával kapcsolatos rejtvényeket is meg kell oldaniuk a diákoknak

Kreatív játékra hívják az általános iskolás tanulókat a csíkszentdomokosi Márton Áron Múzeum önkéntesei, akik Márton Áron püspök ma is vállalható pedagógiai eszményéhez igazodva állították össze a feladatsort.

Cselekvő iskola címmel játékot szerveznek a csíkszentdomokosi Márton Áron Múzeum önkéntesei. A kreatív feladatok Márton Áron püspök pedagógiai elveit tartják szem előtt. Márton Áron püspökké szentelését megelőzően gyakorlatban (tanárként és egyetemi szónokként) és elméletben (pedagógiai folyóirat szerkesztésével, publicisztikák és tanulmányok írásával) is művelte a pedagógiát, többek között a „cselekvő iskola” megvalósulását szorgalmazta. Szemben a régi módszerrel, mely „előadás vagy kijelölés alapján egyszerűen visszakeresztette a gyermekekkel a megtanulásra szánt anyagot” – írta a püspök – „a cselekvő iskola minden képességet igyekszik foglalkoztatni, az anyagot nem előadja, hanem a gyermekkel dolgoztatja fel”.

Saját tapasztalatai alapján is úgy látta, hogy az ilyen módon foglalkoztatott gyermeknek öröme telt ebben a munkában, izgatta, cselekvésre ösztönözte, az egyéni alkotás jóérzésével töltötte el, hogy az elméleti, testetlen anyagot valahogyan kezébe veheti, alakítja, erősíti, találékonyságát, értelmét és képzeletét azon gyakorolhatja. „A gyermeket, a bontakozó emberi életet olyan elvekkel, ismeretekkel, lelkesedéssel, élményekkel akarja ellátni, hogy az élet minden viszonylatában el tudjon igazodni. Szándéka az, hogy a kezéből kikerülő ember ne legyen a történesek akarát nélküli labdája, ne a körülmények alakítsák, hanem ő alakítsa az életét” – írta Márton Áron a pedagógia feladatáról, és ennek szellemében készült a Cselekvő iskola elnevezésű játék. A három diákból és egy tanárból álló csapatok jelentkezését január 27-ig várják a

nagykilenced@gmail.com címre – írták közleményükben a szervezők.

A játék négy kreatív feladatot tartalmaz: kutatás, szöveg- és képtérmezés, digitális és manuális „kézimunka”, szövegalkotás, videókészítés és főzés is

A gyermeket, a bontakozó emberi életet olyan elvekkel, ismeretekkel, lelkesedéssel, élményekkel akarja ellátni, hogy az élet minden viszonylatában el tudjon igazodni. Szándéka az, hogy a kezéből kikerülő ember ne legyen a történesek akarát nélküli labdája, ne a körülmények alakítsák, hanem ő alakítsa az életét” – írta Márton Áron a pedagógia feladatáról, és ennek szellemében készült a Cselekvő iskola elnevezésű játék.

szerepel a részfeladatok között. Ahhoz, hogy a négy kreatív feladathoz eljussanak a csapatok, előbb meg kell oldaniuk négy, Márton Áron püspök életrajzával kapcsolatos rejtvényt. Az első rejtvényt helyes megoldásakor a csapatok megkapják az első kreatív feladat linkjét, az első (videóban és szövegben is ismertetett) kreatív feladat végén pedig a

második rejtvény linkjét, és így tovább, linkről linkre haladva „bontják ki” a feladatokat. A kreatív próbák megoldásait egy-egy digitális parafatáblán kell megjeleníteniük a csapatoknak, tehát ennek a digitális eszköznek a használatát is el kell sajátítaniuk, erre vonatkozóan is ad támpontokat a játék leírása a múzeum honlapján, a www.martonaronmuzeum.ro oldalon.

A játék elgondolása, kidolgozása, az interaktív feladatok, videók, leírások elkészítése a Márton Áron Múzeum önkénteseinek – Bodó Andrea, Bőjte Csongor, Kalamár Mária és Lázár Csilla – munkája. Újszerű eleme a játéknak, hogy a vezető tanároknak külön rájuk vonatkozó, a játék folyamatát értékelő feladatot kell megoldaniuk, az erre kapott pontszám beleszámít a csapat teljesítményébe. Az elkészült munkákat február 20-ig kell beküldeni, a legtöbb pontot összegyűjtő hét csapat Csíkszentdomokoson táborozhat augusztus végén. A játék része annak a kilenc hónapos programszorozatnak („nagykilencednek”), amellyel Csíkszentdomokos Márton Áron püspök születésének 125. évfordulójára készül. A program kezdeményezője P. György Alfréd MI csíkszentdomokosi születésű szerzetes, megvalósításába a segítő nővérek által fenntartott Szent Margitrendház, a plébánia, csíkszentdomokosi imacsoportok, a Márton Áron Múzeum és számos helyi önkéntes kapcsolódott be. A decemberben megkezdett „nagykilenced”, a minden hónap utolsó szombatján Csíkszentdomokoson végzett szentmisék mellett tematikus programokat is tartalmaz.

B. L.

Képernyőn innen és túl

Tanító vagyok. Mióta koronás időket írunk, én is felköltöztem az internetre. A számítógép régi kenyeres pajtásom, úgyhogy könnyen ment az átcuccolás. Rövid szemlélődés után választottam a virtuális világban egy szimpatikus felületet, ahol egy regisztrálással sátrat vertem, és létrehoztam a saját virtuális tantermemet. Oda vártam az elsősöket. Érkezésük előtt gondosan testre szabtam az oldalt, vonzó háttérképet állítottam be, és színes, látványos mezőket tűztam ki rá. Azóta ott dolgozom. Sokkal többet, mint eddig. Mi tagadás, rengeteget fejlődtem, mióta virtuális tanító lettem. A régi időkből, mikor még az okostábla tantermi alkalmazását gyakoroltam, ismertem jó pár okosforrást, de az kismiska a mostanihoz képest. Naponta belevetem magam az interaktív tanítási lehetőségek sűrűjébe, kiélem kísérletező természetem,

újabbnál újabb feladatbankokat fedezek fel, tankockákat készítek, beillesztek, mentek és megosztok. Aztán várom az elsősöket. Ők jönnek is, de sosem találko-

Hát így tanítok mostanában. Virtuálisan. Cifra tantermemben tudásmorzsákat posztolgotok. Bámulom a képernyőt, de nem bírok lelket lehelni belé.

zunk. Csak a bejegyzéseimre szórt fehér szívécskéék jelzik, hogy ott jártak. Szüleik fáradhatatlanul mindennap elkísérik őket. Mert azt azért tudni kell, hogy a virtuális

világ nem gyermekbarát, nem szabad oda csak úgy egyedül elengedni egy kisgyermeket. Panaszra nincs sok okom. Az elsősök őszinte, feltétel nélküli követőim, a szülők hű szövetségeseim. Bár a tanügyminisztérium semmi kézzelfoghatót nem adott, de százegy linket mégis csak ajánl, hogy segítse a virtuális bőség zavarától amúgy is tétova pedagógust.

Hát így tanítok mostanában. Virtuálisan. Cifra tantermemben tudásmorzsákat posztolgotok. Bámulom a képernyőt, de nem bírok lelket lehelni belé.

A szerző a baróti Gaál Mózes Általános Iskola tanítója.

EGYED ILDIKÓ
e_ildi@yahoo.com

Otthoni üzemmód – tanácsok pedagógusoknak

A Magyar Digitális Oktatásért Egyesület honlapján tanácsok olvashatók a pedagógusok otthoni munkaszervezésére vonatkozóan.

Amikor otthonról dolgozol, biztosíts megfelelő környezetet: az iskola, a te padod, tanári asztalod egyértelműen a tanulás, tanítás helyszíne. Otthon is legyen meg ennek a helye. Legyen kialakított munka/tanuló környezeted.

A visszajelzés otthon se maradjon el! A hatékonyság növelésének kulcsa, hogy értékeljük az elvégzett feladatokat. Ezt naponta többször megteesszük az iskolai környezetben. De ha lehet, ez még fontosabb otthon tanulás esetén.

Az online oktatás azt a hamis érzetet kelti, hogy tanárként mindig rendelkezésre kell állnod. Ez nem így van. Fontos, hogy otthon tanulás/tanítás esetén is van munkaidő vége. Ez pedig azért fontos, hogy másnapra ki tudd magad pihenni és eredményesen segíteni a diákjaid tanulását. Ezért tedd elérhetővé a diákok és a szülők számára, hogy mikor vagy elérhető (konzultáció, online tanóra).

Húzd meg a határt! A munka és a magánélet egyensúlyának kialakításához igyekezz úgy összeegyeztetni a munkát és a magánéleti teendőket, hogy az a lehető legoptimálisabb legyen.

Biztonság mindenekelőtt! Mobileszközök segítségével már szinte bárholnan képesek vagyunk kapcsolódni az oktatásba. Ugyanilyen könnyen férhetnek hozzá mások bizalmas adatainkhoz, ezért mindig tartsuk be a biztonsági előírásokat, eszközeinket pedig védjük jelszóval, ne adjuk ki adatainkat!

Az elmélyült munkához időre és nyugodt körülményekre van szükség. Az állandóan csörgő telefonok, percenként érkező e-mailek dömpingje mellett nagyon nehéz egyetlen dologra koncentrálni, és haladni a fontos dolgokkal. Alakíts ki olyan időzónákat, amikor zavartalanul tudsz dolgozni, kapcsold ki a levelezőprogramot, és kérj meg mindenkit, hogy lehetőség szerint ne zavarjanak. Ha teheted, zárd magadra ilyenkor az ajtót.

Rendszeresen tarts szünetet! Lazíts és mozogj egy kicsit! Az iskolában a csengő erre 45 percenként felhívja a figyelmünket. Otthon se maradjon el a szünet! Legalább óránként, másfél óránként tarts pár perc szünetet! Állj fel az íróasztalodtól, nyújtóztasd ki a tagjaid, végezz légzőgyakorlatokat, vagy igyál egy finom teát. Sokan annyira elmerülnek a munkában, hogy még az alapvető szükségleteiket is figyelmen kívül hagyják, és óráig alig isznak, vagy a mosdóba sem mennek ki, csak ha már muszáj. Akármilyen csinálsz éppen, nem lehet fontosabb, mint a komfortérzeted és a hosszú távú egészséged!

Csengeri Kostyák Zsuzsa orgona- és zongoratanár az online oktatás buktatóiról

Hangszerre tenni a gyerek kezét online nem lehet

Az elmúlt közel egy év számtalan internetes tanítási módszert ismertetett meg a nagyvilággal: angolt például már otthon megnézett filmek segítségével is tanítanak, a testnevelésora sokaknál a különböző tárgyak minél gyorsabb összegyűjtéséből áll a lakás különböző pontjaiból, míg vannak olyanok is, akik a fizika törvényeit saját magukon gyakorolják a konyhában vagy az előszobában. Kevés szó esik azonban a művészeti tantárgyak elsajátításáról, amelyek esetében talán még fontosabb lenne a személyes találkozás, mint a fizikai gyakorlatot nem igénylő tárgyak tanításánál. Erről, zenetanári karrierjéről, a zeneoktatás fontosságáról, valamint a növendékek pályaválasztásáról Csengeri Kostyák Zsuzsával, a kolozsvári Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium orgona- és zongoratanárával beszélgettünk.

– *Beszéljen pedagógusi pályája kezdetéről, azaz hogy mikor és miért döntötte el, hogy a gyermekeket tanítana zenére?*

– A 2013–2014-es tanévben kértek fel az egyik kolléganő helyettesítésére, aki szülési szabadságra ment. Ekkor az orgonista diákjait vettem át az említett periódusra. Főállásban ugyan kántor voltam a kolozsvári törökúti református egyházközségben, de sikerült beosztani úgy az órákat, hogy ne zavarja egyik állás a másikat. 2014-ben aztán én mentem el szülési szabadságra. Ez alatt a két év alatt kezdtek csalogatni az iskolába, és végül úgy döntöttem, hogy nem folytatom az egyházi szolgálatot, hanem belevágok egy más jellegű pályába. Teljesen újak ugyanakkor nem nevezném, mivel szüleim, sőt nagyszüleim, illetve dédnagyapám is zenetanárok voltak, ezért valahogy ez számomra is természetes dolognak számított. Édesapám kimondottan örült az ötletnek, mondta is, hogy van pedagógiai érzékem. Tudtam, hogy bármiféle segítségért lesz kihez fordulnom. A konzervatóriumban töltött éveim alatt gyakoroltam középiskolás diákokkal, így már akkor belekóstolhattam egy picit a pedagógusi

Nem lehet elég korán kezdeni. A zenélésnek, zenetanulásnak rengeteg pozitív hozzáadéka van a gyerek fejlődésére nézve

szakmába. Nagy kihívás volt számomra rájönni, hogy melyik gyermek mit és hogyan ért meg, hogyan gondolkodik, és ezek alapján rávezetni olyan módszerekre, amikkel segítem a gyakorlásukat, a művek megtanulását. Ezek az emlékek és tapasztalatok is segítettek a döntésem meghozatalában. A tanítás mellett igyekszem időről időre orgonistaként koncertezni. Abból a folyamatból, amely során egy művet az első hangtól a színpadra (azaz a karzatra) állásig kigyakorlok, rengeteg olyan fogást tanulok, amelyet felhasználok pedagógusi tevékenységeimben is.

– *A zeneiskolában miként viszonyul egymáshoz az elmélet és gyakorlat? Milyen pozitív hozzáadéka lehetnek a muzsikálásnak a gyerekek szellemi, lelki fejlődésére nézve?*

– Eleve azok a gyerekek jönnek zeneiskolába, akik szeretnék zenét tanulni, hangszereken játszani, ezért nem kell különösebben meggyőztünk velük ezeket a tantárgyakat, mert bennük van a zenetanulási vágy. Iskolánk egyformán fektet hangsúlyt az általános műveltségi oktatásra és a zenei tantárgyak elsajátítására. Más iskolákhoz képest itt a zenei tárgyak

sora hosszabb. Elemi osztályokban zeneelméletet, illetve egy hangszereken való játszást tanulnak, nagyobb osztályokban hozzáadódik egy mellékhangszer, kórus, majd zenekar, kamarazene, zenetörténet, összhangzattan, formatan. Ahhoz, hogy valaki hivatásos zenész legyen, kisgyermekkorában el kell kezdenie a hangszertanulást. Ez mindennapos gyakorlást igényel – ugyanúgy, mint a sportolónak a napi edzés. Szép eredmény eléréséhez kitartás, rendszeres gyakorlás, következetesség és rengeteg munka szükséges. Ezeknek pedig csak pozitív hatásuk van a gyermek értelmi-érzelmi fejlődésére. A zeneiskolás élet rendszerességre és munkabíráásra neveli a gyermekeket. De ha nem is lesz mindenki hivatásos muzsikusként, a zene világában akkor is otthonosan fog mozogni, zeneértő, zeneszerető, zenehallgató emberré válik, és bármilyen más területen is kamatoztathatja ezeket a képességeket, melyeket a hangszertanulás, zenetanulás által sajátított el.

– *Azok a gyerekek, akik a zeneiskolát választják, nagy valószínűséggel arra vágyanak, hogy egyszer majd híres előadókká váljanak. Mit mutatnak a tapasztalatok és*

a statisztikák, hányan tudnak hosszú távon a pályán elhelyezkedni? Mi lesz azokkal, akiknek nincs szerencséjük, vagy egyszerűen nem elég tehetségesek a zenéléshez?

– Az elmúlt évek statisztikái azt mutatják, hogy a diákok feléből hivatásos zenész lesz. Ugyan nem mindenki válik szólistává, világot járó híres előadóművésszé, de szükség van ügyes emberekre zenekarban, kórusban, illetve lehet kántorizálni, kamarazenélni, tanítani. Akik időközben más pályát választanak, azok is mindenképpen nyertesek, mivel köztudott, hogy a zenetanulásnak rengeteg pozitív hatása van a fejlődésre, hogy a hangszeren való játszás minden érzékszervünket megmozgatja, fejleszti a memóriát, a motorikus képességet és kreativitást.

– Hogyan zajlott egy zeneóra 2020 tavaszáig?

– A hangszertanulás egyéni oktatásban zajlik, ami azt jelenti, hogy egyszerűen egy diákkal foglalkozik a tanár. Így óriási figyelmet kap a gyermek egyénileg. Lehetőség van a tanuló ritmusában, az ő képességeihez mérten haladni. Úgy gondolom, hogy a mai rohanó világban ez egy óriási dolog. A tanár szoros kapcsolatban áll a diák szüleivel, állandó összeköttetésben van velük. Olyan, mint a sportolónak a személyi edzője. Osztálytól függően a gyerekeknek heti két vagy három hangszerórájuk van, ami szemtől szemben történik. A zongoristákat, orgonistákat, hárfásokat, ütőseket, nagybőgősöket leszámítva minden diák a saját hangszerével érkezik órára.

– Haáz Sándor, a Szentgyházi Gyermekefilmharmónia vezetője nemrég egy interjúban azt mondta, hogy ha az online oktatásra nevelték volna a tanítókat, akkor lehet, hogy már ellesték volna ennek a technikáját, de ő továbbra is azt vallja, hogy éneket képernyőről nem lehet tanítani. Egyetért a kijelentéssel, vagyis zenélésre egyáltalán nem lehet megtanítani a gyermekeket a számítógép előtt?

– Teljesen egyetérték a tanár úrral. Egyértelműen nem lehet. Azokkal a diákokkal valamelyest működik, akik nem teljesen kezdők, de hangszerre tenni a gyerek kezét online térben nem lehet. Ebben a tanévben nagyon keményen indítottam, sőt a nyári vakáció utolsó hetében már tanítottam, mivel számítottam arra, hogy visszakerülünk az online térbe. Az első

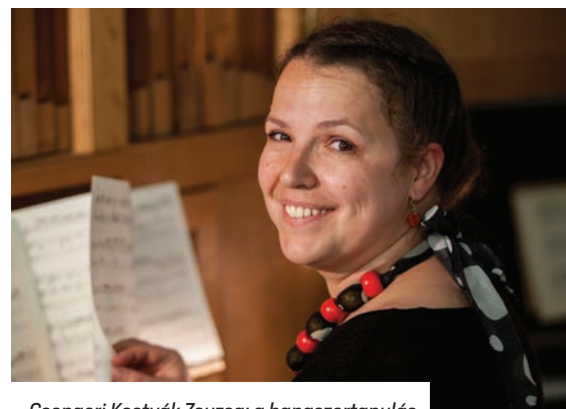
hetekben sokkal gyorsabb tempóban haladtam a tanítványokkal, főleg a kezdőkkel, hogy mire a képernyő elé kerülünk, legyen a keze valamennyire hangszerre téve. Nagyon nehéz új anyagot leadni, nem olyan, mint más tantárgyból, hogy feladom a leckét, és majd ő otthon megtanulja. Veszélyes, mert sokszor nem látom, hogy a gyermek miként ül a hangszer mellett, nem mindig látszik tisztán a keze, ha nem látom az ujjrendet, előfordul, hogy valamit rosszul gyakorol be, és iszonyatosan sok munkába kerül a rossz beidegződést kijavítani. Az éneklés fele az kész vicc. Ezenkívül a hangminőség általában pocsek, a kép és a hang sokszor nincs szinkronban. Mivel a helyzet ezt kívánja tőlünk, mi csináljuk, dolgozunk, igyekszünk, de legtöbb esetben egy helyben toporgunk, és azt érzem, hogy kétszer annyi energiámba kerül online megértetni velük valamit, mint élőben.

– Meddig húzható ez a jelenlegi helyzet? Vajon hogyha varázsütésre holnaptól elkezdné a fizikai térben az oktatás, mekkora lemaradást kellene behozniuk a tanulóknak? Egyáltalán ez a jelenlegi lemaradás pótolható, vagy mindent újra kell kezdeni az alapoktól?

– Úgy vélem, hogy a nehéz helyzet ellenére nagyon nagy lemaradás nincs, de nagy fejlődésről, haladásról sem beszélnék. Ez annak köszönhető, hogy mindkét tanévet élőben kezdtük, és volt mire építenünk. Akit komolyan érdekel, azzal nem lesz nehéz behozni a lemaradást. Úgy képzelem, hogy akkora öröm és lendület lesz minden diákban, tanárban és szülőben egyaránt, mikor megnyitnak az iskolakapuk, hogy egy-kettőre pótoljuk a hiányosságokat. Én nagyon hálás vagyok a szülőknak, hogy ennyire odaállnak a gyerekeik mellé, és segítik közös munkánkat, nyomtatják a kottákat, beállítják a laptopokat és mindent megtesznek annak érdekében, hogy haladjunk. Zeneiskolás szülőként és tanárként is megélem ezeket a pillanatokat, és nagyon elfáradtam. Iskolába szeretnék járni!

– Mit javasolna a gyerekeknek, miért kezdjenek el zenével foglalkozni már kicsi kortól? Ez mindenkinek ajánlott, vagy a kevésbé rátermettek inkább valami másba kezdjenek bele, amiben egy kicsivel ügyesebbek?

– Mert zenélni jó, örömet okoz, boldoggá tesz! Ezt tapasztalom nap mint nap. A családomban természetes dolog, hogy valamilyen szinten mindenki muzsikál. Sosem éreztük tehernek vagy kényszerítésnek. A gyermekeim az ötödik generáció a családukban, akik folytatják ezt a hagyományt. Lassan akkorák, hogy már együtt is zenélnek az unokatestvérek. A tavalyelőtti unokatestvér-találkozóan

Csengeri Kostyák Zsuzsa: a hangszertanulás mindennapos gyakorlást igényel – ugyanúgy, mint a sportolónak a napi edzés

volt egy kis házi koncertünk, amin mindenki részt vett. Sosem fogom elfelejteni azt az örömet, amit a kicsiknek okozott az esemény. Azt tanácsolnám, elsősorban a szülőknak, hogy figyeljenek oda: ne hiányozzon a zene a gyermekek életéből. Nem kell rögtön filharmóniába vagy operába vinni a gyerekeket, lehet gyerekfoglalkozást választani, ahol gyerekdalokat, népi játékokat ismer meg, ezáltal állandóan dalol, de az is jó, ha a háttérben szól a zene a házban. Akit jobban megérint, az majd igényelni fogja, hogy gyakrabban hallgathassa vagy akár kézbe is vegyen egy hangszert. Ha a gyermek szeretne zenét tanulni, akkor ebben támogatni kell. A kevésbé „rátermettek” előbb-utóbb rájönnek, hogy nem nekik való, és nem kudarcéktól fogják megélni, ha kimaradnak. Kodály is megmondta, hogy „aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon. A zene tápláló, vigasztaló elixír, és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Diákok a virtuális barátságról

A diákok verseiből, prózáiból az világlik ki, hogy természetellenesnek tekintik az okostelefon „dominanciáját”, és az igazi emberi viszonyokban bíznak, azokat keresnek – mondta el Zsidó Ferenc, a Székelyföld kulturális folyóirat főszerkesztője megkeresésünkre annak kapcsán, hogy a lap Barátom az okostelóm című diákpályázatának december második felében hirdették ki a nyertesit.

Zsidó Ferenc, a Székelyföld folyóirat főszerkesztője

Természetellenes az okostelefon dominanciája

„Mit jelent ma a barátság fogalma? Helyettesítheti valami más? Elég például a személyes találkozások helyett barátságot tartani Facebookon, Instagramon, telefonon? Lehet, hogy legjobb barátom a(z)... okostelóm?” – ezzel a témával hirdette meg legutóbbi, hatodik diákpályázatát a Csíkszeredában megjelenő Székelyföld kulturális havilap. Összesen 64 pályamű érkezett a pályázatra Erdély minden szegletéből, ezek közül öt díjazottat emeltek ki a pályázat elbírálói. Az ünnepélyes átadót és a pályamunkák kiértékelését a járványhelyzetre való tekintettel az online térben tartották. Zsidó Ferenc, a Székelyföld főszerkesztője megkeresésünkre úgy értékelt, a pályázók többsége 11–12 osztályos, úgy tűnik, kell egy kis érettség ahhoz, hogy rávegye magát a középiskolás, merje megmutatni az írásait. A pályamunkákból az derül ki, hogy a diákok

alapvetően ironikusan viszonyulnak az okostelefon világához, szó sincs arról, hogy imádnák, vagy fétisként tisztelnék a telefonjukat. Az értékesebb pályamunkák szerzőiről kiderül, belátják, hogy mennyire esendő a telefonhoz való viszony, és bizonyos tekintetben szinte abnormális” – fejtette ki Zsidó Ferenc. Hozzátette, a diákok írásaiból az világlik ki, hogy természetellenesnek tekintik az okostelefon „dominanciáját”, és az igazi emberi viszonyokban bíznak, azokat keresnek. „Az elmúlt években a diákpályázatainkra zömmel prózai írások érkeztek, szinte csak novellákat díjaztunk. Idén másként alakult: mindhárom díjazottunk verssel jelentkezett, azok, akik dicséretben részesültek, prózai műveket küldtek be. Sok jó vers érkezett, ezek egyértelműen az utóbbi évek vertermésének legjavát jelentik, ami a diákok tollából született költeményeket illeti” – fejtette ki a főszerkesztő.

Előnyben a szabadvers

Úgy fogalmazott, ez azt jelzi, a diákokban van kapacitás a versírásra, és hogy az online oktatás és pandémia ellenére a fiatalokban „van fantázia”. „Az írások egyértelműen »itt és most« állapotokat rögzítenek, sok szó esik bennük a járványról, bezártságról, az online térbe való berekesztésről. A diákok arról írnak, amit éppen megélnék, nem áttételes, metaforikus, történelmi dimenziójú írások ezek, hanem azt szövegezik meg, amit átélnek, átéreznek” – értékelt Zsidó Ferenc. Arról is beszélt, a verset író fiatalok elsősorban a szabad asszociációs szabadverset részesítik előnyben, de villanásszerűen rímes, kötetesebb formák is felbukkannak. Látszik, hogy a fiatalok nem tagadják meg a hagyományt, de igyekeznek azt a saját képükre formálni” – fogalmazott a Székelyföld főszerkesztője. Kérdésünkre, hogy mit lehet tudni következő pályázatukról, Zsidó Ferenc azt válaszolta, megeshet, hogy egy évig nem hirdetnek újabbat, ugyanis egész sor kulturális intézmény ír ki pályázatot diákoknak annak okán, hogy a pandémia miatt egyéb tevékenységek szünetelnek. „A következő évet talán kihagyjuk, hogy ne legyen tessék-lássék a részvétel, hiszen

rengeteg helyre jelentkezhetnek a középiskolások” – mondta a főszerkesztő. A Székelyföld folyóirat pályázatának első díját Nagy Zalán, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum 11. osztályosa, a második díjat Tamás Bernadett, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium végzőse, a harmadikat pedig Takács Boglárka, a kézdivásárhelyi Bod Péter Tanítóképző végzőse kapta. Dicsé-

A pályamunkákból az derül ki, hogy a diákok alapvetően ironikusan viszonyulnak az okostelefon világához, szó sincs arról, hogy imádnák, vagy fétisként tisztelnék a telefonjukat. Az értékesebb pályamunkák szerzőiről kiderül, belátják, hogy mennyire esendő a telefonhoz való viszony, és bizonyos tekintetben szinte abnormális.

retben részesült Lukács Boglárka, a székelyudvarhelyi Palló Imre Művészeti Líceum 12. osztályos diákja és Bende Anita Ágnes, szintén a Palló Imre Művészeti Líceum végzőse. A győztes pályamunkákat a februári Székelyföldben olvashatják az érdeklődők. „Online – Offline Paradox érzéseim feléd erősödnek... Bár a mi barátságunk nagyon ígéretes, mégis jogosan nevezhetik amatőrnek, mivel van egy hibája. Sajnos internetes” – írta Tamás Bernadett, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium végzőse.

KISS JUDIT

mko@communitas.ro

Másként olvasás: e-könyv, e-kalauz, „e-olvasó”

Egyre gyakrabban találkozunk tanulmányokkal, melyek kétségbeesve mutatják be a mai ifjúság állapotát, és keresik az okokat, hogy miért nem olvasnak a fiatalok, miért olvasunk oly keveset napjainkban. De ha szétnézünk a diákság körében, elbeszélgetünk a mai fiatalokkal és középkorúakkal, ráébredünk, hogy ma sem olvasnak kevesebbet, mint régen, csak mást és másképpen. A hagyományos papíralapú könyv mellett ugyanis egyre inkább teret hódít az e-könyv, az e-book, melyet az internet megjelenése hívott létre. A Wikipédia szerint „az e-könyv elektronikus formában létrehozott és terjesztett szöveget és egyes esetekben képet tartalmazó fájl, amely digitális megfelelője a nyomtatott könyvnek. Használatához, olvasásához megfelelő elektronikai eszköz, e-könyv olvasó szükséges.” De elérhetőek telefonon, tábla-, asztali gépen és notebookon is.

FOTÓ: PIXABAY.COM

A világhálón elérhető gazdag e-irodalom „fogasztható” az egyre inkább online életet élők számára

A hangoskönyvek előnyei

Az e-szöveget nemcsak olvasni, hallgatni is lehet hangoskönyv formájában. A hangoskönyvek változtatás nélkül tartalmazzák a forrásmű teljes szövegét előadóművészek által tolmácsolva. Előnyük, hogy nemcsak interneten elérhetőek, hanem különböző hanghordozókra is, így számos üres idő – vezetés, vonatkozás, várakozás, séta – hasznosan kitölthető általuk, de a látássérülteknek, idős személyeknek, kisgyermekeknek is megfelelő kikapcsolódást jelenthetnek. Másik előnyük, hogy a nyomtatás költsége nélkül, olcsóbban, sőt egyre gyakrabban ingyen elérhetőek, nem kell értük könyvesboltba, könyvtárba menni, és tárolásuk sem okoz fejtörést. Igaz, hogy bizonyos e-könyvek csak fizetős formában léteznek, de számos olyan portál is ismert, melyek a szöveggyűjteményeket ingyen kínálják.

Sok e-könyvet olvasó hiszi, hogy fizetnie kell, ha magyar könyvet szeretne elérni, vagy legfeljebb illegálisan tölthetőek le azok. Pedig ma már nagyon

sok a fizetés nélkül közzétett e-szöveg. Csak a Magyar Elektronikus Könyvtár oldalán 1200-nál is több e-könyvet olvashatunk közvetlenül, ingyen és teljesen legálisan. A gazdag anyagban való tájékozódást a *Papírontúl* blog listája segíti, amelyben kulcsszavakra keresve böngészhetünk, így mindenki gyorsan rátalálhat kedvenc olvasmányára.

A világháló labirintusában

Az „e-olvasó” segítségével igyekszik egy, a Publio Kiadó gondozásában megjelent munka is. Dr. Kerekes Pál informatikai szakíró, az ELTE Könyvtár- és Információtudományi Intézetének egyetemi docense *Az ingyenes olvasás kalauza* című munkájában az ingyenes könyvelérés szinte páratlan lehetőségeit mutatja be. Kétszázánál több webcímet ad meg ez az e-kalauz, ahonnan legálisan, szabadon lehet magyar nyelvű irodalmat letölteni. Igényes gyermekirodalom, kötelező iskolai olvasmányok, klasszikusok ingyenes elérhetőségei

egyaránt megtalálhatóak a kötetben. A kalauz maga a képernyőn is olvasható.

Ez a gazdag e-irodalom tehát „fogasztható” az egyre inkább online életet élők számára. A világjárvány kora, a digitális úton történő élményszerzés, munkavégzés és tanulás időszaka még inkább kedvez a másként olvasásnak, az internet bonyolult labirintusában történő elmélyedésnek. Ha a közelmúltig a könyvtárak csendje, a nyugodt családi zug jelentette az olvasás terét, íme mennyire kitágult e kivételes képességünk, az olvasás gyakorlásának tere és mikéntje. Ne szóljuk meg tehát az utcán fülhallgatóval sétálók vagy a képernyőre tapadt fiataljainkat! Megtörténhet ugyanis, hogy épp az újfajta olvasás különleges élményét éljük át.

PÉTER MÓNICA MÁRIA
monimaripeter@yahoo.com

Farkas Orsolya Júlia kolozsvári óvónő munkájáról, a járvány miatti kihívásokról

Online tér: a gyerekek veszítenek a legtöbbet

– Óvónőként milyen kihívásokkal szembesültél leginkább a járvány miatt kialakult kényszerhelyzetben, amikor online térbe került az oktatás? Melyek voltak számodra a legnagyobb próbatételek?

– Óvónőként nagyon széles a kihívások skálája. Jelen pillanatban a személyes jelenlét hiánya számít a legnagyobb megpróbáltatásnak. Úgy kell távol len-

Farkas Orsolya Júlia kolozsvári óvónő

nünk az óvodásoktól, hogy közben lélekben mégis velük és mellettük maradjunk. A szeptemberi és októberi hónapokban, amikor jelenléti oktatás zajlott, az okozta a legnagyobb problémát, hogy betartassuk velük a fizikai távolságot. Kérdés volt számomra, hogyan tudom a kicsi 3 éveset megvigasztalni, miként tudom megértetni a nagyobbakkal, hogy bár ez az új óvoda más, mégsem olyan rossz, mint amilyennek tűnik. De egy 3 éves gyereknek még segíteni kell az öltözködésben, az érintkezés elkerülhetetlen. Figyelnünk kellett arra is, hogy mikor foghatjuk meg a kezüket, ami máskor természetes, most csak nagyon indokolt esetben történhetett meg, például lépcsőről le-, illetve felmenni segítettünk nekik. Épp ebből a megfontolásból nem volt szabad velük

körjátékot játszani, ahol egymás kezét kellett volna megfogni, és ami egyébként nagyon népszerű az óvodások körében. A kolléganőmmel mindketten tudtuk, hogy minden igyekezetünk ellenére nem lehet teljes mértékben visszaadni az igazi óvodai élményt, hiszen be kellett nekünk is tartani és tartatni a szabályokat. A gyermekeknek nem kellett maszkot viselniük, viszont nekünk, felnőtteknek, pedagógusoknak igen. Ez nagyon megnehezítette a kommunikációt, mert a gyerekek nem láthatták az egyértelmű reakcióinkat. Például egy meseolvasás kétszer olyan megerőltető volt, mint máskor, hiszen a maszkon keresztül nehezebb úgy artikulálni, hogy azt a gyermek megértse, nem lehet annyira tisztán hallani, amit mondunk.

– Mi a legjobb stratégia arra, hogy valamelyest pótolni lehessen a személyes jelenlétet az online világban? Hogyan lehet felkelteni a gyerekek kíváncsiságát egy online órán?

– Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az óvoda vezetősége nem kimondottan az online órák tartását követelte meg tőlünk, pedagógusoktól. Vagyis nem olyan értelemben, mint ahogy az iskolákban. Belátásom szerint 3-4 éves gyerekekkel szinte lehetetlen és nem célravezető az online jellegű oktatás. A mi rendszerünk különleges órarenddel működik. Van délutános és délelőtti óvónő, ez azt jelenti, hogy a délelőtti óvónő a hét minden napján videóval jelentkezik a gyerekeknek. Az óvónő készít magáról egy videót, amiben elmond vagy bemutat egy mesét, verset, éneket. Beszél nekik a környezetismereti témákról, vagy elkészít egy kézimunkát. A délutános óvónő pedig egy, a témához kapcsolódó interaktív weboldallal, ötlettel, gyakorlattal készül. Ebben az esetben mi szólunk a gyerekekhez, de módot találtunk arra is, hogy kéthetente az online térben ők is

találkozhassanak társaikkal és velünk a Zoom alkalmazáson keresztül. Ilyenkor lehetőség adódik élménybeszámolókra, a játékok bemutatására és sok más kedves tapasztalat megosztására. Emellett lehetőségként fenntartjuk a telefonon való beszélgetést is a gyerekekkel.

– Milyen a szülővel való kapcsolattartás ebben a helyzetben? Hiszen a most igencsak nagy szerep jut a szülőknek is, sokat kell segíteniük az online órák megteremtésében, és szinte folyamatosan jelen kell lenniük. Ez hogyan változtatja meg a tanítást? És ide kapcsolódik egy

Az, amire az óvodának nevelnie kellene a gyermeket, a szocializálódásra, az igazi kapcsolatteremtésre – az online tér természetéből fakadóan sajnos elmarad. Ez a legszomorúbb ebben az esetben, mivel köztudott dolog, hogy az óvodáskorú gyerek legalapvetőbb igénye a személyes kapcsolódás az óvó nénihez és a társaival való játék, interakció.

másfajta probléma is: mi történik a gyerekek szociális képességével? Hiszen az óvoda egyik fő szerepe az lenne, hogy felkészítse őket az életre, a kapcsolatteremtésre...

– Mi nem követeljük meg a szülőktől, hogy nagyobb testvér oktatása, munka és minden más elfoglaltság mellett a 3-4 éves gyermekkel is ott üljenek

napi szinten a képernyő előtt, és becsatlakozzanak egy kitűzött órában az online órára. Éppen ezért jó működő rendszer a miénk, mert az óvónő által elküldött napi videót a szülő akkor kapcsolhatja be a gyerekeknek, amikor szeretné, amikor ideje van rá. A kézimunkákat, festést és rajzokat is akkor készítik el, amikor lehetőségük nyílik. A tanítást annyiban változtatja meg ez a helyzet, hogy sokkal értéktelenebb. Nehezebb periódus ez a pedagógusnak

Ilyenkor tanulják meg a legjobban, hogy mit jelent egy közösséghez tartozni, hogy a közösségben szabályok vannak, amiket be kell tartani. Ilyenkor tanulja meg igazán a konfliktuskezelést, és azt is, hogy a játékokat meg kell osztani egymással. Sajnos az elmúlt hónapokban az óvoda nem volt alkalmas erre, de az otthoni lét még annyira sem. Ezért van szükség igazán, hogy a fertőzések csökkenésével újra visszatérhessünk az eredeti óvodai közegbe.

és a szülőnek is. Arról nem is beszélve, hogy a gyerekek veszítenek a legtöbbet. Az, amire az óvodának nevelnie kellene a gyermeket, a szocializálódásra, az igazi kapcsolatteremtésre – az online tér természetéből fakadóan sajnos elmarad. Ez a legszomorúbb ebben az esetben, mivel köztudott dolog, hogy az óvodáskorú gyerek legalapvetőbb igénye a személyes kapcsolódás az óvónéninél és a társaival való játék, interakció. Ilyenkor tanulják meg a legjobban, hogy mit jelent egy közösséghez tartozni, hogy a közösségben szabályok vannak, amelyekhez alkalmazkodni kell. Ilyenkor tanulja meg igazán a konfliktuskezelést, és azt is, hogy a

játékokat meg kell osztani egymással. Sajnos az elmúlt hónapokban az óvoda nem volt alkalmas erre, de az otthoni lét még annyira sem. Ezért van szükség igazán arra, hogy a fertőzések csökkenésével újra visszatérhessünk az eredeti óvodai közegbe, ahol újra szabad lesz megölelni egymást, megosztani a játékot, és megfogni egymás kezét, ahogy egyébként is egészséges és természetes egy ilyen korú gyerek számára. Van viszont egy jó oldala is az otthonlétnek. Abban az esetben, ahol ez megoldható, a gyerekek több időt tölthetnek a szüleikkel.

– *Hogyan reagálnak a gyerekek erre a helyzetre, tudnál mondani példákat? Meg lehet értetni egy óvodással, hogy miért nem találkozhat az óvónővel és a játszótársakkal?*

– A kolozsvári Méhecske óvodában jelenleg vegyes csoporttal dolgozom. Három és négyéves gyerekekből áll össze a csoport. Főként arról a két hónapról számolhatok be, amikor személyesen jelen lehettünk az óvodában, viszont nagyon jó érzés látni a sok visszajelzésből a gyerekek otthoni munkáját. Azt tapasztaltam, hogy a gyerekek nagyon ügyesen felfogták, miről is szól most ez a világjárvány, és mit kell tenniük ahhoz, hogy lehetőleg elkerüljék őket a vírus. Az első hetet „egészségheftel” kezdtük, beszélgettünk a kézmosás fontosságáról, és hogy miért annyira fontos most tartani a fizikai távolságot. Ezt nagyon jól megértették, és olyan is volt, hogy szóltak nekünk, óvónőknek és egymásnak, ha valaki nem a kijelölt pontcskájára állt.

– *Mi a pedagógusi hitvallásod? Miért lettél óvónő?*

– Már egészen kicsi korom óta egyértelművé vált, hogy óvónő leszek. Két óvodába jártam. Először egy román napközibe (a program miatt, magyar napközi akkoriban még nem volt) és utolsó évben pedig magyar, normál programú óvodába. A magyar óvoda nagy hatással volt a későbbi pályaválasztásomra. Tette kész gyerekként sok feladattal megbízott az akkori, szigorú, de imádott óvó nénim. Felnéztem rá, és meg vagyok győződve, hogy az ő személye is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy elinduljak ezen a sokszor nehéz, de gyönyörű pályán. Emellett

mindig kíváncsi voltam a gyerekek gondolataira, őszinteségére. Szerettem volna valamit átadni nekik olyannyira, hogy gyerekkoromban az összes plüssállatkámat félkörbe ültettem, és tanítottam őket: mikor tanító néni, mikor óvó néni voltam ebben a játékban. Lassan öt éve vagyok a pályán, azóta már volt alkalmam vallastanárként is

„A gyerek akkor fejlődik, ha szeretik, ha figyelmet kap.”

kipróbálni magam (egyetemi alapképzetem végzettségéként), viszont egyértelmű volt, hogy az óvodások világa igazán a szívem csücske. És az lep meg igazán, amikor egy ünnep keretében ők osztják meg velem az Istennel kapcsolatos gondolataikat, érzéseiket. Ez az én hivatásom. Hogyha újra szakmát kellene választanom, gondolkodás nélkül emellett döntenék.

A hitvallásom az, hogy a gyerek akkor fejlődik, és akkor tapasztal meg a legtöbbet a világból, ha szeretik, ha figyelmet kap. Hivatásom során minden nap erre törekszem, és hiszem, hogy ezáltal tudom igazán elérni a célot.

JAKAB MÓNIKA

jakabmonika940206@gmail.com

Vírustagadók, vírusrettegők, mítoszok és hiányos tudás

Miért és hogyan jelennek meg világvége-híresztelések és összeesküvés-elméletek a járvány kapcsán a közösségi médiában? Miként lehet megkülönböztetni a hírt az álhírtől? – többek közt erről kérdeztük Hubbes László Attilát, a Sapientia csíkszeredai kara társadalomtudományi tanszékének adjunktusát. Mint kifejtette, általában azt tartjuk álhírnak, ami hazugság, szenzációjaházas, közönséget becsapó médiakacsa, de az internet egyre gyanakvóbb légkörében a fősodró média híreit, jelentéseit is mind többen hazugságnak tartják. A járványhelyzet idején az internethasználók, de mások is sűrűn találkozhatnak a vírustagadás jelenségével, megtapasztalhatták az álhírek gyors terjedését. Hubbes László Attila foglalkozott a témával tudományos szinten, Világvége-híresztelések és összeesküvés-elméletek a koronavírus-járvány kapcsán a közösségi médiában címmel értekezett november végén, az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME) által szervezett előadás-sorozat keretében. Kérdésünkre, hogy miért bizonyulnak népszerűnek az összeesküvés-elméletek, az apokaliptikus víziók járvány idején, azt felelte: egyfajta gondolkodásról van szó, arról, ami számtalan humoros internetes mémekben úgy jelenik meg, hogy „mind meghalunk!” „A keresztény világszemléletnek egyféle világiasodott, lecsupaszodott és eredeti értelmétől elfordult, ám végső soron a Jelenések könyvére, azaz az apokalipszisre épülő világvége-gondolatról van szó. Nem mondható, hogy ezt mindenki pánikszzerűen komolyan venné, legtöbbször még azok sem, akik hangoztatják, azonban az ezredforduló körüli-utáni korszakban valamilyen véghangulat vitathatatlanul ott lappang” – fogalmazott. Hozzátette: jól tükrözi ezt, és alaposan rá is segít a média. Az apokaliptikának eredetileg az a gondolat áll a középpontjában, hogy a világot a gonosz tartja markában, onnan származik minden rossz, ami bennünket ér, de isteni közbeavatkozásra e

megrontott világ elpusztul, és a rossznak egyszer s mindenkorra vége szakad – ennek az előre megjövendölt isteni tervnek a kinyilatkoztatása az apokalipszis. „Míg e gondolkodás modern (világi) változataiban a világot valami megállíthatatlan és visszafordíthatatlan rossz fenyegeti. Eltekintve a hagyományos vallásos szférától, nem annyira a bibliai értelemben vett utolsó ítélet várása jellemző tehát, hanem fokozott érzékenység mindennemű változásra, lehetséges (vagy annak látott) fenyegetésre, ami a globális falu világában

***Az interneten egy több-
éves tudományos kutatás
szakszerűen megfogal-
mazott eredményei és egy
bulvároldal felületes ér-
tesülésekből összefércelt
címszavai éppen olyan
könnyen elérhetők, és a
nagyközönség számá-
ra nagyjából ugyanannyit
is érnek – sőt ez utóbbiak
könnyebben is érthetők.***

érzékelhető, és világméretűre ki is vetíthető. Legyen szó nukleáris bombákról, terrorizmusról, gazdasági összeomlásról, migránsözönről, kibernetikai csődről, klímaváltozásról, mágneses pólusváltásról, maja naptárról vagy vírusjárványról” – mondta az egyetemi oktató.

A hiányos tudás segíti a mítoszok képződését

„Az összeesküvés-gondolkodásmód alapja az a gondolat, hogy a világ rendben van, vagy rendben kellene lennie. Hogy még sincs minden rendjén, sőt nagy bajok vannak, annak az az oka, hogy vannak rejtett, egymással titkon

szövetkező világi hatalmak, akik és amelyek mindent megtesznek becstelenségeikért. E szemlélet szerint a világban tapasztalható rossz dolgok mind ilyen aljas mesterkedések folyamán, vagy nincsenek is. Ez esetben a gonoszság abban rejlik, hogy az emberek ilyen hírekkel összezavarják, és rettegésben tartják” – mondta Hubbes. Kitért arra is, fontos eleme ennek a mentalitásnak az elutasíthatatlanság tudata és az abból fakadó sértettség. „Ugyanis e meggyőződés hívei úgy érzik, hiába tudják az „igazságot” – például a koronavírus esetében azt, hogy pusztán kitaláció, vagy ha létezik is, szándékosan gerjesztett és terjesztett laboratóriumi kór – és akarják ráébreszteni erre az embereket, azt „megbélyegzett tudásként” mindenki elveti, sőt el is akarja hallgattatni. A koronavírus-járvány – amit a kollektív képzelet óhatatlanul a történelmi időkben megélt pestishez, kolerához hasonlítva az egész világot fenyegető csapásként érzékel – a racionalitás kereteiből kilépő válaszokat vált ki sokakból, és ezek a reakciók többnyire vagy az apokaliptikus, vagy az összeesküvés-mentalitás irányába mozdulnak el” – hívta fel a figyelmet. Arról is beszélt, a hiányos tudás, az ismeretlen segíti a mítoszok képződését, a Covid-19 pedig a közvélemény számára ismeretlen, láthatatlan vagy akár hihetetlen elenség; éppen ezért rejlik benne valami megfoghatatlan fenyegetés. Sokaknak a szokatlanul fertőző, pusztító, átmenetileg gyógyíthatatlannak vélt jellege miatt félelmetes, megint másoknak az életbe léptetett szigorú vagy kaotikus megkorlátozások, szabadságkorlátozások, vagy még inkább az oltásokkal kapcsolatban érkező hírek okán aggasztó.

Mindenki a saját meggyőződését védelmezi

Már a járvány első hónapjaiban is körvonalazódni látszott, hogy a téma kapcsán két, egymással szemben álló

nézetvilág feszül egymásnak, és a két-tő szakadatlanul „harcol” egymással a közösségi média felületein. Egyszerűsítve: a vírustagadók és a vírustól rettegők tábora mémekkel, elrettentő példákkal, fenyegetésekkel, vitákkal, érvekkel, frappáns mondásokkal stb. igyekszik túlharsogni egymást. Vajon honnan ered a vélekedéseknek, véleményeknek a polarizáltsága, és mi miatt kibékíthetetlen a két pólus közti ellentét? – kérdeztük az egyetemi oktatót. Kifejtette, több nézetvilág is ütközik a járvány kapcsán, de a legjellemzőbb éppen egy ilyen megoszlás. „Sarkító ugyan ez a szembeállítás, hiszen távolról sem lehet egységes táborokról beszélni, sem az összeesküvésekre gyanakvó „vírustagadók” kapcsán, még kevésbé a járványban komolyabb fenyegetést látó „vírusrettegők” esetében. Inkább egymás szemében „táborok”, a sajátjukéval ellenkező véleményűeket nevezik így. Ám kétségtelen, hogy éppen ez a két fajta véleménynyilvánítás a leghangosabb a köztereken, a közösségi hálózatok virtuális terében, a hagyományos és a digitális médiában egyaránt” – fogalmazott. Kifejtette, azért ennyire hangosak az emberek ezekben a kérdésekben, mert meggyőződésüket védelmezik, és még inkább önmagukat: minden ellenvéleményt személyes támadásnak vélnek.

Központi kérdés a félelem

A pandémia kapcsán a közösségi médiában kialakult diskurzus központi kérdése a félelem, melyet az eddig ismeretlen vírus terjesztette betegség váltott ki. A vírustagadók, maszkellenzők, oltásellenzők egy fentről irányított diktatúrától, szabadságkorlátozástól rettegnek, a másik tábor meg a tudatlanság, ostobaság hatalomra jutásától, az álhíriparttól és álhírmédiától. Sokak szerint félelemkeltésnek tekinthető az is, amit a hatóságok alkalmaznak a szabályok betartatása érdekében. „A közös elem a félelem, ám éppen ez a félelem a különbözősége oka is. A félelem oka mindenképpen az ismeretlen vírus által kiváltott helyzet – annak különböző vonatkozásai, értelmezései vezetnek eltérő jellegű aggodalmakhoz. Emberiséget megtizedelő betegség, gazdasági összeomlás, rab-szolgasors, népi oltás... Amennyire

különbözik azonban e félelmek reális alapja, annyira különbözik a félelmek realitása is” – mondta Hubbes. Mint fogalmazott, nem mindenki reszket valamilyen világot elpusztító járványtól, aki komolyan veszi az egészségügyi előírásokat, de a „vírustagadó” szemében vírusrettegő az, akin maszk van. Ugyanígy, nem mindenki borzong valamilyen népi titkos háttérhatalomtól, aki megkérdőjelezi a hatóságok elhamarkodott intézkedéseit vagy a téma folyamatos sulykolását a médiában, de a járványt komolyan vevők szemében könnyen kerülhet a konteós vírustagadók sorába az, akin nincs védőmaszk. „A járványtéma azért is osztja meg ennyire a közvéleményt, mert szokatlannak érezzük, hogy ennyire elnyúljon egy válság. Másrészt a hatóságok, a média, az egészségügyi szervezetek is (érthető módon) folyamatosan a fi-

Nagy gond a tudás iránti bizonytalanság, pontosabban a (szak)tudással rendelkezőkkel szembeni bizalmatlanság. Érdekes módon ezt a viszonyulást éppen a tudás hozzáférhetőségét minden korábbinál jobban elősegítő világháló erősítette fel azáltal is, hogy az ismereteket, a tudásformákat relativizálta.

gyelem középpontjában tartják diskurzusaikkal, intézkedéseikkel. Ez is fokozza a feszültséget, a félelmet is” – mondta az egyetemi oktató. Hozzá-tette, további tápot ad az eltérő értelmezéseknek: a hatóságok bizonytalankodás, összehangolatlanok, vagy pedig erőszakosan vaskezüek, az orvostudomány és a gyógyszeripar késlekedő, tehetetlen, vagy pedig nyereszkes, és a zavarosban halászik. A média folyton statisztikákat és megszorításokat üzen, vagy pedig rejtegeti a valóságot, és rettegést sulykol.

Nehezen ismerhető fel az álhír

Arról, hogy miként maradhat éber és józan a világháló, illetve a közösségi média, a kommentlabirintusok bugyraiban, kusza átláthatatlanságában bolyongó internetező, hogy ne essen álhírek csapdájába, Hubbes László azt mondta: érdemes elgondolkozni azon, hogy hány ténylegesen képzett virológus, immunológus, járványszakértő, válságkezelő szakember jár-kel közöttünk –, de nemcsak az esetleges tudatlanság jelent gondot. „A nagyobb gond a tudás iránti bizonytalanság, pontosabban a (szak)tudással rendelkezőkkel szembeni bizalmatlanság. Érdekes módon ezt a viszonyulást éppen a tudás hozzáférhetőségét minden korábbinál jobban elősegítő világháló erősítette fel azáltal is, hogy az ismereteket, a tudásformákat relativizálta. Az interneten egy többéves tudományos kutatás szakszerűen megfogalmazott eredményei és egy bulvároldal felületes értesülésekből összefércelt címszavai éppen olyan könnyen elérhetők, és a nagyközönség számára nagyjából ugyanannyit is érnek – sőt ez utóbbiak könnyebben is érthetők” – mutatott rá. Kifejtette, a tények, az adatok igazságértéke is gondot jelent. Éppen ezért az álhírek nehezen felismerhetők első (de gyakran akár többedik) látásra-olvasásra. Persze sok álhírnek vannak félreismerhetetlen jelei: a sokszor hanyag helyesírás, gyatra vagy figyelemfelkeltő írásmód, a szövegtől elütő, oda nem illő vagy éppenséggel látványosan barkácsolt képek, a kétes oldalak, a nagyhangú ígéretek, a csodaszerű jelenségek, a szenzációhajhász hangnem. „Az álhírek ellen hosszú távon nem nyújtanak valós megoldást a közösségi oldalak vagy keresőmotorok álhírszűrő algoritmusai vagy a ki-látásba helyezett hatósági büntetések sem. A felnövő nemzedékek nagyobb médiatudatosságra, kritikus szemléletű tájékozódásra, kíváncsibb tudásvágyra, digitális önfegyelmre való következetes nevelése talán eredményt hozhat” – fogalmazott az egyetemi oktató.

KISS JUDIT

mko@communitas.ro

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel szembeni érzékenyítés

A magyarországi Kézenfogva Alapítvány a romániai Kulcs Szociálpedagógusok Egyesületével és a szlovákiai Comenius Pedagógiai Intézettel a fogyatékkal élők társadalmi elfogadásának erősítése céljából úgynevezett érzékenyítő tanfolyamokat szervez elsősorban óvoda- és iskolapedagógusok számára, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyerekekkel szemben érzékenyebbé tegye a szülőket, a gyerekeket és általuk a közösséget, amelynek tagjai valamennyien.

A nyár végén szervezett képzésen nyolc erdélyi pedagógus vett részt, a tanultakat pedig a 2020-2021-es tanév első hónapjaiban kamatoztatták először. A következő képzésre márciusban kerül sor, amelyen hat pedagógus vehet részt.

Bevonták a szülőket, nagyszülőket is

Ahogy Vargancsik Iringó szociálpedagógus, a Kulcs Szociálpedagógusok Egyesületének elnöke és a projekt erdélyi koordinátora beszámolt róla, a résztvevők olyan képzéscsomaghoz jutottak hozzá, amelyet egyénileg is használhatnak, vagy akár csoportosan is, egy adott közösségen belül. A célja az elsajátított tananyagnak az, hogy rávezessék a szülőket, a gyerekeket, a pedagóguskollégákat arra, hogy a különféle sérülésekkel élő gyerekek nem kevesebbek, nem értéktelenebbek társaiknál, csupán mások. A 30 órás képzés során a pedagógusok útmutatókhoz, gyakorlatokhoz, és módszertani segédanyagokhoz jutottak hozzá, hogy a programot követően hasznosítsák tudásukat, bevonva a munkájukba gyerekeket, szülőket, nagyszülőket, hozzátartozókat, hidat építve a társadalom fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő tagjai közé.

Ahogy a szülői konzultációk megtartásához írt kézikönyvben olvasható, a projektben a korábbi évek alatt gyűjtött szakmai és segédanyagokat a Kézenfogva Alapítvány munkatársai partnereikkel együtt egységes anyaggá alakították át, illetve a Kulcs Egyesület és a Comenius Pedagógiai Intézet

munkatársai a helyi sajátosságokra összpontosítva adaptálták azokat a közép-európai régió magyar nyelvű intézményei számára. Így született a fogyatékoság szociális modelljét támogató, a társadalomban a fogyatékosággal kapcsolatos problémákat, nehézségeket innovatív módon közelítő és azokra komplex választ adó KÉP program. A projekt központi szervezőereje a tudásátadás mellett a képessé tétel, amelynek eredménye, hogy a pedagógusok korszerű, használható és továbbadható tudást szereznek a fogyatékoság és társadalmi elfogadás témájában. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartják azt is, hogy ez a szemléletmód minél több gyerekhez, szülőhöz és pedagógushoz eljusson. Ezt támogatják a projekt keretében készített szakmai anyagok: országonként egy-egy képzési tematika, a fogyatékosági témahetek alapjául szolgáló feladat- és gyakorlatgyűjtemény, a fogyatékosági témahét mintaprogramja, a szülői foglalkozások megtartását segítő tanári útmutató, a KÉP-élménynap mintaforgatókönyve és az oktatást segítő kisfilmek. „A közzétett és szabadon használható szakmai anyagok biztosítják, hogy programunk a projekt idején túl is képes legyen újabb szakembereket, rajtuk keresztül gyerekeket és közösségeket megszólítani, ezáltal pedig eredményesen hozzájárulni a befogadóbb oktatási kultúra és társadalom létrejöttéhez” – emelte ki Vargancsik Iringó.

Az érzékenyítő képzés

„Az a tény, hogy a gyermekcsoporthoz, az osztályközösséghez fogyatékkal élő gyerekek is tartozik, megsokszorozza azoknak a lehetőségeknek a számát, amikor a gyerekek megtanulhatják, hogy minden érzélem elfogadható és kifejezhető, de nem elfogadható minden viselkedés” – írja a kézikönyv, amely kitér arra is, hogy a felnőttek, akár szülő, akár pedagógus, a különböző társas interakciókban részt vevő gyerekeket elsősorban együttműködésre

kell biztatnia, arra, hogy ne egymás helyett végezzék el a munkát, hanem osszák meg azt, és csak a szükséges segítséget nyújtsák egymásnak. A társas interakciók során ösztönözzék a gyerekeket arra, hogy a tevékenységek alatt maradjanak egymás mellett, mosolyogva és kedvesen beszéljenek egymással, nézzenek bátran egymás szemébe, biztassák egymást a részvételre, felosztva a munkát maguk között, tegyék élvezetessé a feladatvégzést, és nyilvánítsák is ki, hogy mennyire élvezik, amit éppen csinálnak.

Az érzékenyítő képzésen az is hangsúlyt kapott, hogy mire kell megtanítani a gyerekeket és a szüleiket: hogyan nevezzék a különböző fogyatékkal élő személyeket. Legideálisabb, ha a nevükön. De az semmiképpen sem megengedett, ha betegnek, nyomoréknak, szerencsétlennek, bénának, gyengeelméjűnek, őrütnek, hülyének nevezik. Ajánlott kifejezés, például a sajátos nevelési igényű, Down-szindrómás, hallássérült, látássérült, mozgássérült, mozgáskorlátozott, végtaghiányos, kerekesszékes. Ahhoz, hogy személyiségük fejlődhessen, hogy felnőttkorukban teljes, értékes tagjai lehessenek a társadalomnak, az óvodában, az elemi iskolában kell leghamarabb elfogadtatni a sérült gyerekeket a társaikkal és azok szüleivel, és nem utolsósorban a pedagógusokkal. Ahogy az érzékenyítő képzésen is elhangzott, a befogadó tanintézménynek elsősorban személyközpontúnak kell lennie, nem tananyagot kell tanítania, hanem a gyerekeket. És ahány gyerek, annyi személyiség, és ha egyenlő esélyeket szeretne biztosítani az iskola mindenkinek, akkor különbözőképpen kell bánnia velük.

Még mindig sok a tévhit

Az iskolának azt kell hitelesen képviselnie, amit a gyerekeknek is tanítanak: élethosszig tartó tanulást, változásra való képességet, önállóságot, önkontrollt, nyitottságot, rugalmasságot, kreativitást, toleranciát és együttműködési készséget.

Ahogy Vargancsik Iringó magyarázta, még mindig nagyon sok a tévhitrel élő személy, ezért is kell minél többet beszélni arról, hogy a fogyatékkal élők is jogosultak az egyenlő bánásmódra, nem különböztethetők meg, nem peccáthatók meg azzal, hogy mások. Például el kell mondani, hogy a fogyatékoság nem ragályos, hogy a mozgássérültséget

kedvesen viselkedik, szemébe néz a sérült embernek. A cél nem a másság bagatellizálása vagy túlhangsúlyozása, hanem annak a jelzése, hogy nem egyedül az ő megjelenése, szokásai, képességei a természetesekek, normálisak, hanem azok is, amelyek ezektől eltérőek. A gyerekek érdeklődnek minden, a sajátjuktól eltérő megjelenés, képesség,

életét, fejlődni, tapasztalni, ugyanabban a világban. A sérülteknek ugyanolyan joguk van hibázni, elbukni, szenvedni, sírni, átkozódni, kétségbeesni. Megóvni őket ezektől annyit jelent, mint kizárni őket az életből.

Érdeklődésünkre, hogy az online oktatási rendszer mennyire akadályozza, vagy segíti a fogyatékkal élő gyerekek

nem lehet elkapni, rá kell vezetni arra a gyerekeket és a felnőtteket is, hogy váljon természetessé a segítségnyújtás, az ép kéz fogja meg az ujj nélküli gyerek kezét, és ez legyen magától értetődő. A gyerekek 3 és 7 éves kor között a legfogékonyabbak, ami az érzékenyítést illeti, ez az az időszak, amikor megtanulnak érintkezni a többi gyerekkel, mindenféle reakciókat kiváltani, és kapcsolatokat kialakítani, barátkozni. Ismerkednek a világgal, az emberekkel, és ahogy a tárgyakat, az embereket is könnyen kategóriákba rendezik. Ahhoz, hogy a gyerek érzékennyé váljon, a szülőnek is elől kell járnia példájával. Olvashat a gyerekének olyan meséket, nézhetnek együtt olyan filmeket, melyek a társadalmi sokféleséget mint értéket mutatják be, de ha fogyatékkal élővel találkozik, akkor ő is természetesen viselkedik, segít, ha szükség, nem tesz megbélyegző, sértő kijelentéseket,

szokás iránt, nyitottak a másság iránt, kíváncsian meghallgatják, hogy miért közlekedik valaki például kerekesszéssel, vagy miért használ jelnyelvet.

Fontos azt is átadni, hogy egy fogyatékos emberre személyiségeért figyeljünk, mert attól, hogy valaki sérült, nem is több, és nem is kevesebb, mint más, nem válik sem jobb, sem rosszabb emberré.

Az online előnyei

Azért fontos az érzékenyítés, mert minden, amit nem ismerünk félelmetes, szorongást és aggodalmat kelt bennünk. A sérült ember elsősorban ember, személy, és csak másodsorban egy sérült. Ugyanúgy joguk van az önkifejezéshez, mint bárki másnak – a saját módjukon, a saját ritmusuk szerint és a rendelkezésükre álló eszközökkel. A sérült embernek éppen olyan szükségletei vannak, mint másnak: szeretetre és szeretni vágyik, szeretne tanulni, megosztani az

nevelését, Vargancsik Iringó elmondta, az egyéniesített haladásban, a tananyag személyre illesztett leadásában és eljáratásában azért jelent előnyt az online módszer, mert nincs versengés és ki-ki a saját ritmusában halad. Egyénileg dolgozik mindenki, és nem hátráltatja az, ha valaki gyorsabb, ügyesebb valamiben azt, aki abban kevésbé jó. Ami a központi problémák, a fogyatékoság iránti érzékenységi fejlesztését, erősítését illeti, abban nem kedvez az online világ, hiszen a gyerekek nincsenek együtt, hiányoznak a személyes találkozások, nem látják egymást szemtől szemben, ami viszont elengedhetetlen ahhoz, hogy elfogadják a más, sajátos igényű társaikat is.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

A kártyajáték során a gyerekek kis csapatokban mélyülhetnek el a tudományok és szakmák kapcsolatában

Élményalapú tanulást segítenek elő kolozsvári diákok

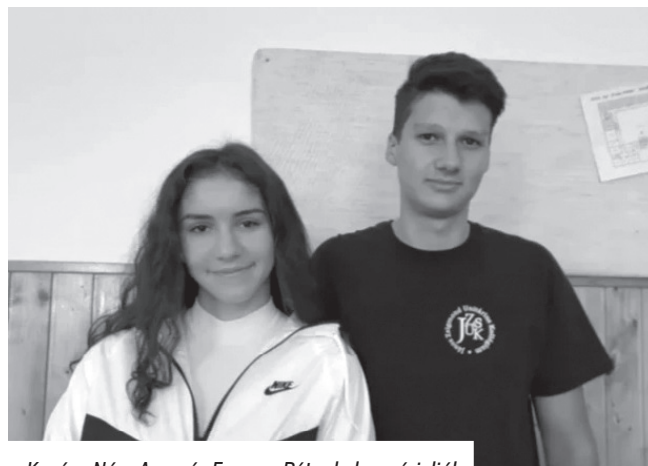
Játékos, közös tanulási élménnyé tenné a tudomány felfedezésének örömét Kovács Nóra Anna és Ferencz Péter. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjainak kártyajátékötletét díjazták, és megvalósíthatónak vélték a magyarországi EdisonKids kihíváson.

A kolozsvári Joker Child csapat első díjat kapott, és egyben a legmegvalósíthatóbb pályamű címét is elnyerte az őszi EdisonKids programban. A Barabási Albert László fizikus, hálózatkutató által megfogalmazott kihívás keretében Kovács Nóra Anna és Ferencz Péter megpróbálta szerethetővé tenni a tudományt a gyerekek számára. „Nagy örömmel töltött el, amikor megtudtuk, hogy továbbjutottunk az őszi EdisonKids kihíváson, hiszen nagyon izgalmasnak tartottuk a magyarországi versenyfelhívást. Ötletünk átvezeti a gyerekeket az óvodából az iskolába, sőt annál is tovább, mert arra is lehetőséget nyújt, hogy játékos formában egy-egy szakmába is úgy mond belebújjanak” – fogalmazott Kovács Nóra Anna, a János Zsigmond Unitárius Kollégium tizedik osztályos diákja. Hozzátette, abból indultak ki, hogy mielőtt a gyerekek elkezdenék az iskolát, nincsenek elvárások közé zárva, hanem saját tapasztalataikból tanulnak, de az iskolában átlagra szabott keretek közé kerülnek, amelyek túlnyomó részt tárgyi tudást követelnek tőlük.

A kincses városi csapat egy kártyarendszerrel szeretett meg a gyerekekkel a tudományt, amelyben az általuk izgalmasnak vélt tudományterület tudós palántáinak szerepét ölthetik magukra egy, az élethez közel álló „világban”. A játék során kis csapatokban, közösen mélyülhetnek el a tudományok és szakmák kapcsolatában olyan kártyák révén, amelyek elősegítik a gyerekek élményalapú tanulását, fejlődését. „Kártyajátékunk továbbá digitális kiegészítőkkel is rendelkezik majd. Megfigyeléseink azt mutatták, hogy a célcsoportunk nem rendelkezik saját elektronikai eszközzel, viszont családjuk vagy az oktatási intézet igen, ezért úgy döntöttünk, hogy a játék alapja egy hagyományos kártyajáték lesz. Mivel a kicsik még olvasni sem tudnak, ezért fontosnak tartottuk, hogy a kártyajátékot kiegészítsük egy olyan applikációval, amely a gyerekek számára koordinálná a játékot, értékesítené a válaszaikat, illetve felolvasná nekik a kihívásokat, a válaszra váró kérdéseket” – magyarázta a csapattag. Mint kifejtette, az eredményhirdetésen nagyon megható volt hallani Barabási Albert László személyes történetét arról, hogyan került először kapcsolatba a tudománnyal. A székelyföldi származású, világhírű fizikus rámutatott, akár egy kis prizma is képes megismertetni velünk a felfedezés örömét, és varázslatossá tenni a tudományt.

A Joker Child csapatának fiatal mentora Parragh Péter volt, céges mentorként pedig Halaj Adrienn, az Aegon Magyarország marketingvezetője támogatta munkájukat, a Codecool programozói segítségével pedig egy prototípust készíthetnek el. „A Ludwig Múzeum és a Barabási Lab által szervezett verseny

rávilágított arra, hogy a járványügyi helyzetben is számos új dolgot tanulhatunk, új embereket ismerhetünk meg, és ezért nagyon hálásak vagyunk. Továbbá sikerünkkel ösztönözni szeretnénk az erdélyi fiatalokat arra, hogy bátran vegyenek részt minél több hasonló kezdeményezésben, mert mi tényleg játszva oldottuk meg” – fogalmazott Kovács Nóra Anna.

Kovács Nóra Anna és Ferencz Péter kolozsvári diák díjnyertes ötlettel rukkolt elő

Az EdisonKids őszi kihívásának másik győztes csapata a Király Ászok, amely a tudomány mindennapi csodáit a bűvészet nyelvén szeretett meg a gyerekekkel.

Idén tavasszal az EdisonKids első kihívásában arra kérték a 10–16 év közötti gyerekeket, hogy keressenek kreatív és megvalósítható ötleteket arra, hogyan tudnák segíteni a karantén időszaka alatt egyedül játszó, tanuló kisebb gyerekeket, akiknek magányosak a hétvégéi és délutánjai. Az első EdisonKids kihívást a Názer Sisters csapata nyerte meg CO-WITH ötletükkel. A CO-WITH egy olyan applikáció, amely az unatkozó és elmagányosodó gyerekeket kötné össze a szintén magányos idősekkel azonos érdeklődés alapján. Lili (15 év) és Panni (11 év) ötlete saját tapasztalatból származik: Gusztáv, a tengerimalacuk miatt kötöttek barátságot idős szomszédjukkal, akitől a karantén elszakította őket. Ötletük így nemcsak a gyerekek magányos óráit tölténé meg tartalommal és barátsággal, hanem egy fontos társadalmi problémára – az idősebb generáció elmagányosodására – is megoldási javaslatot jelent.

BEDE LAURA

bede_lauro@yahoo.com

Kulturális központ létesülne a két éve elhunyt Kossuth-díjas költő szülőháza mellett

Kányádi-emlékházat terveznek Nagyalambfalván

Kányádi Sándor-emlékházat és kulturális központot alakítana ki a Hargita Megyei Tanács a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközponttal és a helyi önkormányzattal közösen Nagyalambfalván, a Kossuth-díjas költő szülőházának szomszédságában. Megvásárolta decemberben a Hargita megyei önkormányzat a Kányádi Sándor nagyalambfalvi szülőháza közelében levő, az 1800-as években épült régi falusi faházat, amelyhez 37 áras telek is tartozik. Erről rálátás nyílik a neve erdélyi költő sírjára, így itt emlékhá-

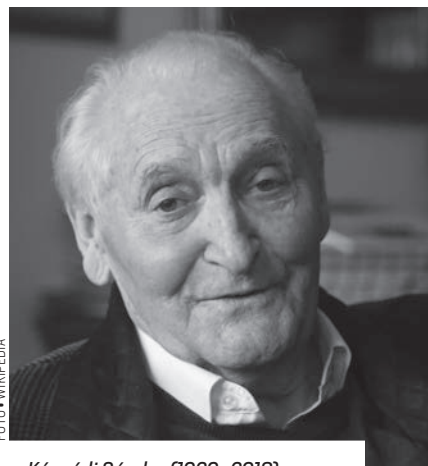
is működne, ahol a közösség valamennyi tagjának szerveznének kulturális programokat.

Méltó emlékhelyet akarnak

Gyerkó Levente, Nagyalambfalva község polgármestere elmondta, hogy az ingatlan az eszmei értéke nagy, hiszen a ház és az utca szerepel Kányádi A mi utcánk című versében. Az eljáró a Székelyhon napilapnak úgy nyilatkozott: méltó emléket szeretnének állítani Kányádinak, ezért kezdeményezték a költő szülőházának szomszédságában található telek megvételét. Itt emlékházat, irodalmi találkozók és más kulturális rendezvények megszervezésére alkalmas létesítményeket terveznek, ugyanis az elmúlt időszakban sokan felkeresik a két éve elhunyt költő sírját. A Kányádi Sándor emlékeztetéhez méltó emlékhely nemcsak a helyiek, hanem az egész magyarság számára fontos, jelentette ki. A polgármester szerint az önkormányzatnak nem volt elegendő pénze a telek megvásárlásához, ezért a megyei tanácshoz fordult segítségért, amely a forrásközponton keresztül finanszírozta a vételt. Ugyan a megvásárolt területen rossz állapotban lévő, bontásra váró épületek állnak, az ingatlan kulcsfontosságú, hiszen nemcsak Kányádi Sándor szülőháza mellett van, de átjárást is biztosít a költő sírjához – hívta fel a figyelmet a lapnak nyilatkozó Bartalis Izabella. A forrásközpont igazgatója elmondta, a telken Kányádi-emlékházat szeretnének létrehozni, amelynek alsó szintjén irodalmi kávéház is működhetne. A csúrt teljesen újjáépítenék, ez képzőművészeti tárlatoknak, irodalmi táboroknak, találkozóknak biztosítana helyet. „Hargita megye olyan kulturális központját szeretnénk itt megvalósítani, ahol képzőművészeti, kézműves- és alkotótáborok is megvalósulhatnak. Kreatív, innovatív központot szeretnénk, amely összefoghatja egész Erdély ifjúságát”

– fogalmazott a Székelyhonnak az igazgató. Hozzátette, a helyszínen idős emberek számára is szerveznének hagyományos tevékenységeket, de iskola utáni foglalkozásokat, néptáncoktatást, rendhagyó irodalomórákat is tarthatnának itt, és emlékparkot is létesítenének. Bíró Barna Botond, a Hargita Megyei Tanács alelnöke azt hangsúlyozta, hogy az emlékházzal nemcsak a Kányádi Sándor által teremtett értékeket ápolnák, de a magyar identitást is erősítenék. Hangsúlyozta, a Kányádi-emlékház kulturá-

A megvásárolt területen rossz állapotban lévő, bontásra váró épületek állnak, az ingatlan kulcsfontosságú, hiszen nemcsak Kányádi Sándor szülőháza mellett van, de átjárást is biztosít a költő sírjához.

Kányádi Sándor (1929–2018)

zat és kulturális központot alakítanának ki, de a telken irodalmi szakköröknek, kézművestáboroknak, alkotóhelyiségeknek és irodalmi kávézónak is helyet biztosítanának. Bartalis Izabella, a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont vezetője szerint ezzel lehetőséget biztosítanának a település és a megye művészeinek a találkozásra, közös munkára. Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök a helyszínen tett látogatás alkalmával elmondta: nagy öröme szolgálni, hogy meg tudták vásárolni, és a felújítása után a közösség használatába tudják állítani az ingatlant. Azt tervezik, hogy ebben egy Kányádi-emlékházat alakítanak ki, így adózva a Kossuth-díjas költő emlékének. Emellett az épület kulturális központként

lis láncot képezhetne az udvarhelyszéki Gyárfás-kúriával, a Tamási Áron-emlékházzal és a szejkézfürdői Orbán Balázs Múzeummal.

Saját műveinek avatott előadója volt

Az erdélyi magyar költészet kiemelkedő alakja, Kányádi Sándor 1929. május 10-én született a Hargita megyei Nagyalambfalván. Művészetéért több rangos elismerést, többek között 1993-ban Kossuth-, 1994-ben Herder-díjat is kapott. 2004-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetés, 2009-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjét vehette át. 2014-ben a Nemzet Művésze díjjal, 2017-ben Prima Primissima díjjal tüntették ki.

P. M.

Az RMDSZ által jelölt tárcavezető úszni és korcsolyázni is megtanítaná a gyerekeket

Megmozgatná a diákságot Novák Károly Eduárd miniszter

Minden gyermeket megtanítatna úszni és korcsolyázni Novák Károly Eduárd újdonsült ifjúsági és sportminiszter. Az RMDSZ által jelölt tárcavezető a reggeli mozgást is beiktatná a diákok tanrendjébe.

Minden gyerek tanuljon meg úszni és korcsolyázni, az iskolai napok pedig kezdődjenek 45 perc mozgással és étkezéssel – vázolta terveit a Digi24 televízióknak adott interjújában Novák Károly Eduárd, Románia újdonsült ifjúsági és sportminisztere. Az ország egyetlen paralimpiai bajnoka, akit az RMDSZ jelölt a tárcavezetői tisztségre, ugyanakkor az online tornaórákat is „megreformálná”.

Novák az úszás- és korcsolyaórák hatékonyságát a csíkszeredai példával illusztrálta, ahol Ráduly Róbert Kálmán korábbi polgármester azt kezdeményezte az iskoláknál, hogy minden osztályt hetente vigyenek el úszni és korcsolyázni.

A cél: minden gyerek sportoljon, mozogjon

„Egy otthoni, csíkszeredai projektből inspirálódtam, ahol megfogalmazódott az a cél, hogy minden gyerek tanuljon meg korcsolyázni. Nekünk az kell hogy legyen a célunk, hogy minden gyerek sportoljon, mozogjon. Ha Csíkszeredában él, és olyanok a körülmények, akkor korcsolyázzon, jégkorongozzon, ha Bukarestben él, ahol nincs jégpálya, akkor kerékpározzon, atlétizáljon, focizzon” – részletezte az elképzelést egy másik, a Maszol hírportálnak adott interjújában a miniszter.

Rámutatott, fontos, hogy azoknak a gyerekek az életébe is bekerüljön a mozgás, mindennapi testgyakorlás, akik nem akarnak semmilyen sportot űzni. „Ha sikerül megtanítanunk egy generációt arra, hogy a mozgás jó, egészséges, akkor ők majd hatással tudnak lenni a szüleikre és a saját gyerekeikre is ebből a szempontból” – értékelt az RMDSZ tárcavezetője.

A Digi24-nek adott interjújában Novák Károly Eduárd az online tornaórákra is kitért, rámutatva: nem tartja helyesnek, hogy a sporttanárok egy része az online oktatás idején is tornaterembe illő gyakorlatokat követel a diákoktól. Rámutatott, néhány egyszerű tornagyakorlat célravezetőbb lenne, hiszen most, amikor „a virtuális világ elrabol”, sokkal fontosabb a rendszeres mozgás megtanítása.

Hatalmas esély

Novák Károly Eduárd arról is beszélt, hogy „a világegyetem se” hagyta volna ki azt a lehetőséget, hogy miniszter legyen, hiszen ez hatalmas esély a romániai sport támogatására. Úgy vélte, első sorban azokat a sportágakat kellene finanszírozni, amelyekben Romániának esélye van érmet szerezni, mint például a torna, az evezés, a súlyemelés, az atlétika, az úszás, a kerékpározás. Rámutatott, hogy szíve szerint a megfelelő járványügyi szabályok betartásával már januártól újranyitná a stadionokat, de ez a döntés nem csak tőle függ.

Novák Károly Eduárd gyorskorcsolyázóként kezdte sportolói pályafutását, egy 19 éves korában elszenvedett autóbaleset után amputálni kellett az egyik lábfejét

A Maszol hírportálnak nyilatkozva az újdonsült miniszter arról is beszélt, hogy Erdélyben talán egy kicsit magasabb a sportkultúra, mint Románia más régióiban. Úgy vélte, ennek egyik magyarázata, hogy ebben a térségben a múltban jobbak voltak az eredmények, ezért a klubok attraktívabbak voltak, és a gyerekek is szívesen kezdtek sportolni.

„Ezeket a regionális különbségeket a sportstratégiában is figyelembe kell vennünk. De ugyanígy a városi és falusi környezetből származók között is óriási különbségek vannak. Nekünk például ki kellene használnunk azt, hogy Romániában sok olyan elmaradottabb régió van, ahol a sport egy kitérési lehetőség lehet a fiatalok számára. Őket sokkal könnyebb motiválni, edzeni” – jelentette ki a tárcavezető. A klubok, csapatok támogatásáról elmondta: arra kell koncentrálni, hogy létrehozzák azokat a központokat, amelyek jó feltételeket biztosítanak a fejlődéshez, magukba tudják szívni a sportolókat.

Az ifjúsági és sportminisztérium élére jelölt Novák Károly Eduárd a sport világból érkezett a politikába. Gyorskorcsolyázóként kezdte sportolói pályafutását, ám egy 19 éves korában elszenvedett autóbaleset után amputálni kellett az egyik lábfejét. Ezért 1998-tól a kerékpársportban versenyzett, és kerékpározóként érte el legfontosabb eredményeit. A 44 éves sportoló Románia első paralimpiai aranyérmét szerezte 2012-ben Londonban. 2013 óta a Román Kerékpáros-szövetség elnöki tisztségét is betölti.

A Digi24-nek elmondta: politikusként sem hagy fel a sportolással, sőt indulni készül a tokiói olimpián, így ő lehet az első miniszter, aki sportolóként ilyen szintű versenyen venne részt. „Amikor elvállaltam ezt a küldetést a minisztérium élén, akkor nagyjából minden más tevékenységemről lemondtam. Csak az maradt a régi életemből, hogy hetente négyszer, ötször edzek” – fogalmazott a Maszolnak.

P. M.

Tamási, Pilinszky – Irodalmi évfordulók 2021-ben

Számos jelentős író, költő születési vagy elhalálozási dátuma kapcsán van kerek évforduló 2021-ben, köztük erdélyi szerzőké is. Idén 85 éve született Bodor Ádám, 55 éve hunyt el Tamási Áron, 100 éve született Pilinszky János.

Idén február 22-én ünnepli 85. születésnapját Bodor Ádám kolozsvári születésű Kossuth-díjas író, olyan híres regények szerzője, mint a Sinistra körzet, Az érsek látogatása, Verhovina madarai. Bodor Ádám apja, Bodor Bertalan banki tisztviselő volt, akit 1950-ben a Márton Áron katolikus püspök elleni koncepció perben öt év börtönre ítélték. Bodor Ádámot 16 éves korában szintén elítélték, mivel kommunistaellenes röplapokat terjesztett. 1968 óta szabadfoglalkozású író. Művei megjelentek román, angol, német, francia, norvég, dán, olasz, lengyel, bolgár, szerb, horvát, szlovák, észt nyelven is.

„Költő vagyok és katolikus”, emelte ki Pilinszky János világképének legfontosabb összetevőit. A késő modernség egyik legjelentősebb életművét alkotta meg.

Április 2-án 85 éve született a 2020-ban elhunyt Csukás István, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett Kossuth- és kétszeres József Attila-díjas magyar költő, író, ifjúsági szerző. Alkotásait számos elismerésben részesítették. Munkássága elismeréseként többek között 1977-ben és 1987-ben József Attila-díjat, 1984-ben Andersen-díjat kapott. 1999-ben Kossuth-díjjal tüntették ki „magas színvonalú költészetéért, közvetlen szavú, ember- és természet-szeretetre nevelő műveiért és a kortárs gyermekirodalom megújításáért”. Egy másik jelentős magyar meseíróra is

emlékezünk 2021-ben: május 5-én 85 éve született a 2006-ban elhunyt Lázár Ervin. Jellemző műfaja az elbeszélés és a mese. Meséi példa nélküliesen új, jellegzetes hangon szólaltak meg, s ez olvasói körében a rajongásig népszerűvé tette. A Hétfejű Tündér (1973) című kötete két kiadónál nyolcszor jelent meg nyomtatásban, s számos színpadi adaptációja is készült. Berzsián és Dideki (1979) című meseregényéért a nemzetközi zsűri 1982-ben Andersen-diplomával tüntette ki. A Négyszögletű Kerek Erdő (1985) című kötet megkapta az Év Könyve jutalmat – később a Bab Berci kalandjai (1989), valamint a Csillagmajor (1996) nyerte el ugyanezt.

Idén lesz 55 éve, hogy május 26-án elhunyt Tamási Áron (1897–1966), a székelység egyik legjelentősebb prózaírója. „Van nekem egy falum. Némelykor, ha lelkemmel burkolom magam körül, úgy tetszik, mintha én építettem volna őt, mikor még Isten szándékában laktam. Máskor meg szülőmnek érzem, aki egy csillagos estén, szomorú-mókás mese után fogant engem” – írja egy vallomásában Tamási. Az anyaváros Székelyudvarhely szomszédságában, Farkaslakán született. Tizenhárom esztendősen korán a bal tenyere súlyosan megsebesült, és mint mezei munkára alkalmatlan gyerek kezdhette meg iskoláit Székelyudvarhelyen, majd világháborús katonáskodása után Kolozsváron. Rövid amerikai tartózkodása (1923–25) alatt – a távolban és idegenben – talált rá költői-írói világára, mely egész életművét átszövi. Megmozdult benne a székely lélek egész folklorisztikus mélysége, a magával hozott és gyermekkorában befogadott hagyomány, a székely humor, kedély, észjárás, a szavak fűzésének s a mondatok építésének esztétikai kedve, legfőképpen pedig népének emberi

tartása” – jellemzi Tamási munkásságát Féja Géza, a barát és az első monográfia írója. Tamási Áron nemcsak az erdélyi, hanem az egyetemes magyar irodalom elismert és népszerű alkotója.

Idén november 27-én lesz 100 éve, hogy megszületett Pilinszky János (1921–1981). „Költő vagyok és katolikus”, emelte ki világképének legfontosabb összetevőit. A késő modernség egyik legjelentősebb életművét alkotta meg. Költői nyelve a

Idén február 22-én ünnepli 85. születésnapját Bodor Ádám kolozsvári születésű Kossuth-díjas író, olyan híres regények szerzője, mint a Sinistra körzet, Az érsek látogatása, Verhovina madarai.

klasszikus modernség talajáról indult, beszédmódja, költészete sok tekintetben különbözik a vallomások, közvetlen lírai hagyományoktól. Öntörvényű, szigorúan zárt költői világot teremtett, melynek fő témái a modern XX. századi ember elidegenedése, elmagányosodása, megváltás utáni sóvárgása. Képzeletét erőteljesen foglalkoztatja az üdvösség, a hazatalálás vallási gyökerű élménye. A lírai kifejezés lehetőségeit a minimumra redukálja, csupán az élmény magját közvetíti. Legalább annyi szerepet hárít az elhallgatásra, kihagyásra, mint a mondanivaló verbális megfogalmazására. Versei épp az elhallgatás többletével képesek esztétikai hatást kelteni.

K. J.

Jelmezes mese

Hol van a fekete nindzsaálarcom? Nem, tudom. Ahova tetted. De én nem tettem sehova! Hol van?! Biztos elvittük Kézdire, és ottfelejtettük. Nem vittük Kézdire, nem felejtettük ott! Hol van? Ne piszkálj bele az írásomba! Tüsz-szent. Egészségedre, anya! Köszönöm.

villantott szürke pulóverrel és diszk-rét rakott-szoknya részlettel, boldogság van. Ebben alszik, ebben reggelizik, ebben tévézik, ebben kungfuzik. Ha már nagyon unja a fekete mágusi egyhangúságot, Pókember-fejzoknit húz a csuklya alá, akkor lesz egy csapás-

megvan a legnagyobb kungfumester. Akár fehér, akár fekete, a legnagyobb kungfumester elengedhetetlen tartozéka valamely fejpánt. Jó fejpántot ad a tarkón összezsomózott, csavart mintás gyerekharisnya. De csakis akkor, ha fekete. Másik remek opció anya összetekert selyemsála, ez vörös is lehet. Fontos, hogy a hátul lelógó végen ne legyen bog, vagy ha van, ne legyen béna. Ez alapkövetelmény. A béna bog az egész megjelenést lerontja. Nem megmondtam, hogy lányos? Kössed meg bog nélkül! Úgyhogy az ember bogot köt, amilyen szorosot és jellegtelen csak kötni képes, majd ártatlan arccal mutatja, hogy tessék, most nincs bog rajta. Most jó! Ilyet akartam! Most nem béna! Huááá! És neki a bokszzsáknak, a konyhaszekrény sarkának, a fürdőajtónak. Múlt héten Báki főbe lőtte anyát, anya homloka kellős közepén koppant a gumifejű lövedék. Bocsánat, véletlen volt, sikoltott Báki, A Tél Katonája. Megmondtam, hogy a fürdőajtóra löhetsz csak, üvöltötte fejsebe árnyékában anya. Oda lőttem, hüppögött Báki, de félrement. Véletlen volt! Anya befordult a szobába, leült az ágyra, a krokodil-kezeslábas mellé, mély levegőt vett. Uralkodott magán, és nem fojtotta meg A Tél Katonáját. Ami amúgy sem ment volna, mert Báki a legnagyobb kungfumester a világon, ez az ő különleges tulajdonsága. Hiába mondja neki anya, hogy Ipman nem sír, ha az ágy lábába rúg a bal kislábujjával, vagy hogy egy szenszej nem vinnyog, ha orrba veri a bokszzsák. Báki sír, hüppög és vinynyog, fekete nindzsaálarcban, párdacos szájmazskkal, vörös selyempánttal a fején, fehér és fekete kungfuruhaban, krokodil-kezeslábasban, de leginkább roxfortos lebernyegben. A csuklya alatt Pókember-fejzoknival. Látjátok? Báki vagyok, a Tél Katonája. Gyere, apa, verkedjünk!!!

Megmondtam, hogy a fürdőajtóra löhetsz csak, üvöltötte fejsebe árnyékában anya. Oda lőttem, hüppögött Báki, de félrement.

FARKAS ILONA ANKA, 12. OSZTÁLYOS

És hol van a párducos maszkom? Melyik maszk? Tudod, az, amit iskolában szoktam viselni. Ja? Az apa hátizsákjában van. És apa hátizsákja hol van? Apa hátizsákja apával van, bent az irodában. Anya, nézd, most Báki vagyok! Mondja mindezt roxfortos lebernyegbe bújtan, fekete csuklyával a fején. A nővérét megkértem, ne szóljon neki, hogy a lebernyeg lányegyenruha. Mióta házhoz jött ez a lényegében fekete darab, vörös bélésű csuklyával, elől kis fehér, nyakkendő ingrészllettel,

ra Báki belőle. Báki (Bucky) Amerika Kapitány barátja, fedőnevén A Tél Katonája. Aki ezt nem tudja, semmit sem tud. Vagy remélem, legalább Ipmanról hallott (Yip Man), ha nem, sürgősen tájékozódjon. Két mód van. Egyik a fehér kungfus, másik a fekete. A fehér kungfus mód karatekimonó felöltésével valósul meg. Senkit sem érdekel, hogy a karate nem kungfu. Az ember fehér karatekimonót ölt magára, máris kész a legnagyobb kungfumester. Vagy fekete roxfortos lebernyegbe bújik, és

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Online folytatódik az első félév

A téli vakációt követően a diákok továbbra is online folytatják az első félévet, miután az Országos Vészhelyzeti Bizottság (CNSU) január 9-i határozatában 2021. február 7-éig meghosszabbította az online oktatást országos szinten kötelezővé tevő intézkedést. A határozat értelmében január 11. és február 7. között továbbra is online zajlik az oktatás Románia valamennyi oktatási intézményében. A 2020–2021-es tanév 34 hetes; az első félév 2021. január 29-éig tart, a második szemeszter február 8-án kezdődik, és június 18-án ér véget. A félévközi vakáció január 30. és február 7. között lesz, a tavaszi vakáció pedig idén április 2. és 11., illetve április 30. és május 9. közé esik. A nyári vakáció június 18-án veszi kezdetét. A végzős osztályok esetében az iskolai év rövidebb: a 12. osztályosok számára 32 hetes, a nyolcadikosok számára 33 hetes. Esetükben június 4-én, illetve június 11-én ér véget a 2020–2021-es tanév.

A kormányfő szerint február 8-án megnyithatnak az iskolák

Február 8-án megnyílhatnak az iskolák, ha addig kitart a koronavírusos esetszámok csökkenő tendenciája – jelentette ki Florin Cîțu miniszterelnök január elején. A kormányfő jelezte, tárgyalta a témában Kelemen Hunor és Dan Barna miniszterelnök-helyettessel is. „Igen, én is akarom az iskolák és a vendéglők megnyitását. Ha nem szembesülünk ezzel az egészségügyi problémával, akkor megnyílnak. Személy szerint úgy hiszem, azon kell dolgozunk, hogy minél hamarabb megnyissuk az iskolákat. Eddig azt láttuk, hogy csökken a koronavírusos esetek száma, elfogadható arányokhoz értünk” – fogalmazott Florin Cîțu a kabinet ülése után, amelyen sürgősségi kormányrendelettel február 8-áig, azaz a második félév kezdetéig meghosszabbították az online oktatást. A miniszterelnök hangsúlyozta, a február 8-i iskolanyitás akkor lehetséges, ha kitart az esetszámok csökkenő tendenciája.

Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter ezzel szemben úgy fogalmazott, az sem kizárt, hogy egyes tanintézetek még

február 8. előtt megnyithatják kapukat azokon a településeken, ahol alacsony a fertőzöttségi ráta. A tanügyi tárca vezetője szerint minden a járványhelyzettől függ, az iskolanyitásról január végén születet döntés. „Nem zárhatunk ki egyetlen forgatókönyvet sem, alapos és felelősségteljes szakmai elemzések után döntünk” – fogalmazott Cîmpeanu. A tárcavezető több lehetséges változatot is felvázolt. Kedvező járványhelyzet esetén visszatérhetnének az oktatási intézményekbe az óvodások és az elemi osztályosok; egy másik variáns szerint csak ott nyitnák meg az iskolákat, ahol alacsony a fertőzöttségi ráta; de azzal a lehetőséggel is számolnak, hogy csak a cikluszáró osztályok diákjai térjenek vissza az iskolapadokba; ahogy azt sem zárják ki, hogy az összes tanintézetet megnyissák. Cîmpeanu szerint ez a járványhelyzet alakulásától, illetve az oltási kampánytól is függ. Jelezte: a tanügyi rendszerben 340 ezer alkalmazott dolgozik, és január 15. után már tudni fogják, hányan akarják beoltni magukat az új típusú koronavírus ellen.

Az RMDSZ megnyitná az oktatási intézményeket

Február 8-ától újranyitná az iskolákat az RMDSZ, amely az elemi, a nyolcadik és a 12. osztályok esetében térne át mihamarabb a fizikai jelenlétet feltételező oktatásra. Kelemen Hunor szövetségi elnök közölte: a szövetség azt az álláspontot képviseli – és kormányzati partnereit is arról igyekszik meggyőzni –, hogy a második félévtől, február 8-tól nyissák ki az óvodákat, és induljon újra a fizikai jelenlétet feltételező oktatás az elemi, a nyolcadik és a 12. osztályokban. A bukaresti kabinetben miniszterelnök-helyettesi tisztséget betöltő politikus közösségi oldalán posztolt bejegyzésében emlékeztetett, hogy az általa vezetett alakulat már a választási kampányban is megfogalmazta az iskolák újranyitására vonatkozó kezdeményezését. „Kitartunk amellett, amit a szakemberek állítanak, hogy az óvodák és iskolák részleges újranyitásával az óvodások és a diákok kontrollált környezetbe kerülnek, hiszen az óvónők, a pedagógusok és a tanárok mindent

megtesznek azért, hogy a közegészségügyi szabályokat betartsák” – fogalmazott Kelemen Hunor. Az RMDSZ elnöke szerint az óvodákban és az iskolákban megoldható a napi egészségügyi felügyelet és a szűrővizsgálat, fertőzöttség esetén pedig könnyebben követhető a beteg környezete.

Kallós Zoltán földrajztanárt jelölte oktatási államtitkárnak az RMDSZ

Kallós Zoltánt nevesítette oktatási államtitkárnak az RMDSZ a Szövetségi Állandó Tanács (SZÁT) január 12-i ülésén. Kallós Zoltán 1979. december 1-jén született Szatmárnémetiben. Kolozsváron, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem földrajz szakán végzett. Pályafutását 2002-ben földrajztanárként kezdte, majd 2005-től 2017-ig a szamoskrassói Bem József Általános Iskola igazgatójaként tevékenykedett. 2017 óta főtanfelügyelő-helyettes, 2019-től a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) Szatmár megyei szervezetének elnöke. Tavaly szeptemberben megyei tanácsosnak választották.

A diákok részvételével zajlik az érettségi és a képességvizsga

Hogy a vizsgák ne veszítsenek súlyukból, a diákok személyes részvételével zajlik majd idén az érettségi és a képességvizsga – jelentette be Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter. A tárcavezető szerint erről a diákok, tanárok és szülők képviselőivel folytatott egyeztetésen elhangzottak alapján döntöttek. „Mindannyian ezt kérték, és egyetértettünk, mindent megteszünk annak érdekében, hogy az országos vizsgák lebonyolítása kiszámítható legyen, azokon az időpontokon kerüljön azokra sor, amikor be vannak tervezve. Megállapodtunk abban, hogy az országos vizsgákon a diákok személyesen vegyenek részt, hogy ezáltal biztosítani lehessen ezeknek a súlyát” – nyilatkozta a tanügyi tárca vezetője a román közszolgálati televízió (TVR). Rámutatott: nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy ez egy rendkívüli tanév, így valószínűleg a vizsgatételeknél lesznek engedelmények. „A vizsgák tematikáját összhangba hozzuk az idei tanév realitásaival. Nincs értelme tagadni, hogy

voltak veszteségek az oktatásban. Fontos, hogy helyesen azonosítsuk ezeket, megtervezzünk egy megfelelő tematikát annak mentén, hogy mennyire sajátították el a diákok a tananyagot” – magyarázta a miniszter. Cîmpeanu szerint fontos „diagnosztizálni a diákok veszteségeit”, hogy lássák, mi maradt ki az online oktatás során.

Nyolc héttel is eltolódhat a félévi bizonyítványok kiállítás

A második félév kezdetétől négytől nyolc hétig is meghosszabbíthatják a tanulók első félévi tanulmányi eredményeinek lezárási időszakát – derült ki az oktatási miniszter és a tanfelügyelők január eleji megbeszélésén. Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter videókonferencián tanácskozott a főtanfelügyelőkkel az első félévi tanulmányi helyzetek lezárásáról. A szakértő az Agerpres hírügynökségnek elmondta, hogy az illetékesek több megoldási lehetőséget is felvetettek. Beszéltek többek között arról, hogy az elmaradt tevékenységeket a második szemeszterben lehet majd pótolni, ehhez forrásokat kell találni a tanárok bérezésére. Szó esett arról is, hogy ahol nincs lehetőség az első félévi tanulmányi eredmények lezárására, ott ezt a második félév első 4–8 hetében pótolják; ugyanakkor felmerült annak lehetősége is, hogy a heti óraszámotól függetlenül két jegy is elegendő lesz a lezáráshoz. A minisztérium közlése szerint mintegy 65 000 tanuló van abban a helyzetben, hogy első félévi tanulmányi eredményei lezáratlanul maradhatnak (előző években ez a szám 15 000 körüli volt). Ennek elsősorban technikai okai vannak, de sok esetben az órákról való hiányzások vagy az egészségügyi helyzet is akadályozza a folyamatot.

Szombaton is pótórákra járhatnak az online oktatásból kimaradók

Előfordulhat, hogy azok a diákok, akik nem tudtak részt venni az online oktatásban, a jövő félév során szombatonként pótolják majd be az elmaradt tananyagot, mondta Sorin Cîmpeanu. Az oktatási miniszter szerint ez a tanárok egyéni döntésétől függ majd, és

a különórákért külön megfizetik a pedagógusokat. „Minden tanár az általa észlelt lemaradás mértéke alapján dönt. Nem lehet megjósolni. Talán elég, ha naponta két-három órát szánunk rá” – mondta az oktatási miniszter a Digi24 műsorában. Kifejtette, hogy diákonként legalább havi 200 lejes pluszköltségvetést szánnak az elvesztett órák pótlására, de az összeg elérheti a havi 500 lejt is. „A 178-as sürgősségi rendelet tanulónként havi 200 lejes összeget ír elő, és havonta 500 lejt, ha egy iskolának 1000 olyan tanulója van, akiknek szükségük van felzárkóztatásra” – fejtette ki a miniszter. Cîmpeanu korábban arról beszélt, hogy diákok százezrei nem férnek hozzá az online iskolához mert nincs számítógépük vagy internetkapcsolatuk. „Romániában 7203 iskola van, amelyeket fel kell mérni az integrált számítógépes rendszeren keresztül. A jelentések szerint 237 000, illetve 286 000 hallgatónak nem volt hozzáférése számítógépes eszközökhöz, illetve internethez” – mondta a miniszter az Antena 3-nak adott interjújában. Hozzátette, elengedhetetlen, hogy amint lehetővé válik, a diákok személyes részvételével történjen az oktatás annak érdekében, hogy fel lehessen mérni, milyen hiányszorok tapasztalhatók a gyerekeknél.

Felmérés: vissza kell térni az iskolapadba

A szülők és a pedagógusok több mint 70 százaléka szerint a diákoknak a lehető leghamarabb vissza kell térniük az iskolapadba, derül ki a Mentsétek meg a Gyermekeket (Organizația Salvați Copiii) szervezet decemberi közvélemény-kutatásából. A civil szervezet által végzett online felmérésből az is kitűnik, hogy a diákok 56,8 százaléka támogatja az iskolák újraindítását, míg 23,5 százalék az online oktatást preferálja. A szülőknek a 78,4 százaléka tartja szükségesnek az iskolák újraindítását, és 12,7 százalékuk az online forma mellett voksol. A tanároknak 14,2 százaléka gondolja ugyan ezt. Arra a kérdésre, hogy milyen feltételeket tartanak fontosnak az iskolák biztonságos újraindításához, a legtöbb megkérdezett a higiéniai-egészségügyi

eszközök meglétét hangsúlyozta, de fontosnak tartották azt is, hogy az iskolák környékén ne legyen tömeg, torlódás. A válaszadók 83,5 százaléka úgy véli, hogy a megfelelő higiénia biztosítása elengedhetetlen feltétele az iskolák megnyitásának, míg 69,8 százalék szerint orvosi segítségre is szükség van. A megkérdezettek 45,3 százaléka úgy véli, hogy csökkenteni kell a tanulók számát az osztályokban, míg 44,8 százalék szerint biztonságossá kell tenni a tanintézetbe való eljutást, illetve a hazautazást. A válaszadók 80,9 százaléka az iskolai tanterv felülvizsgálatát is fontosnak tartaná a visszatérés után, és az alaptantárgyakra fektetne hangsúlyt. 43,7 százalék szerint segíteni kell azoknak, akik nem tudtak részt venni az online oktatásban. A felmérést december 7. és 30. között végezték 8193 válaszadó bevonásával, ebből 5811 diák, 1734 szülő, míg 648 tanár volt.

Kulturális rovat a román és magyar irodalmi kapcsolatokról

Dufart címmel online rovatot indít Magyarország kolozsvári főkonzulátusa az Erdélyi Magyar Írók Ligájával együttműködve, amely a 20. századi román–magyar kulturális átjárások kérdésével, a két kultúra közti metszéspontokkal foglalkozik. A tízrészes sorozatban román és magyar írók, költők, képzőművészek, szakemberek emlékeznek többek között a mai román és magyar irodalmi kapcsolatokról, Bölöni György és Marchis Otilia házasságáról, Kassák Lajos jelenlétéről a román és a magyar irodalmi térben, a 20. századi erdélyi magyar és román képzőművészet interferenciáiról. A rovat feliratozott epizódjait heti gyakorisággal teszik közzé a főkonzulátus Youtube-csatornáján. Az első rész, Marius Tabacu és a Bánffy-trilógia / Marius Tabacu și trilogia lui Bánffy már elérhető, megtekinthető. Ebben a Bánffy Miklós Erdély-trilógiájának román fordítását elkészítő Marius Tabacu műfordítóra emlékeznek, akit tavaly kétszer is díjaztak fordítói munkásságáért.

P. M.